

Pedagogisch plan

Kinderopvang Heyendaal is onderdeel van Kinderopvang de eerste stap.

KDO Heyendaal 2021-2022

Adresgegevens

KDO Heyendael
Toernooiveld 15
6525 ED Nijmegen
T:
tel: +31 (0)24 366 0033

Locatie Heyendael, Kinderopvang de eerste stap
Manager: Marieke Boschloo
Assistent manager: Lisanne van Lith
Kantoor: Toernooiveld 15
T: +31 (0)24 366 0033
E: kantoorheyendael@kinderopvangheyendael.nl deeerstestap.nl

'de eerste stap'

Centraal Kantoor
Laantje 11
6602 AA Wijchen
T: 024 64 88 388
E: info@deeerstestap.nl
W: www.deeerstestap.nl

Inhoud pedagogisch plan

- Voorwoord
- Pedagogisch plan
- Missie
- Kernwaarden
- Basisdoelen voor kinderopvang
- Ontwikkelingsgerichte kinderopvang
- Omgaan met seksualiteit
- Een beschrijving van kinderopvang Heyendael
- Plattegrond locatie
- Identiteit en operationele gang van zaken
- Werkwijze KDO en maximale omvang
- Beschrijving van de verschillende momenten van de dag
- Eten en drinken
- Slapen
- Dagritme op de KDO
- Ontwikkelingsgerichte en themagerichte activiteiten
- Beroepskrachten
- Ondersteuning door andere volwassenen
- Ondersteuning bij de ontwikkeling van (zorg)kinderen
- Deskundige medewerkers
- Bijlage 1

Voorwoord

Kinderopvang biedt unieke mogelijkheden voor kinderen om zich te ontwikkelen. Het is een aanvulling op de opvoeding door ouders/verzorgers. Het unieke van de kinderopvang is de groep, groepsopvoeding heeft een grote meerwaarde want kinderen leren van en met elkaar. In dit pedagogisch plan beschrijven we onze manier van omgaan met kinderen en de groep, in elke opvangvorm. Het bevat twee delen:

- pedagogisch beleid dat geldt voor alle locaties van 'de eerste stap'
- de pedagogische praktijk van de betreffende locatie

Het is ons kompas waarop we varen in ons dagelijks werk met kinderen. De kracht van de groep staat hierbij centraal.

Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking met de Centrale Oudercommissie en met de Oudercommissie van de locatie.

We laten je graag kennismaken met onze manier van werken.

Annelies Janssen
Directeur/bestuurder

Marieke Boschloo
Manager KDO Heyendaal

Pedagogisch plan

Goede kinderopvang stelt de ontwikkeling van het kind centraal en hierbij is aandacht voor de groep waarin het kind zich bevindt. Dat doen we binnen 'de eerste stap' van dag tot dag met veel plezier door middel van onze ontwikkelingsgerichte aanpak. Wij geloven in de kracht van de groep. Door samen te spelen leren kinderen van elkaar. Ze houden rekening met elkaar en leren verschillen te waarderen. In dit algemene gedeelte van het pedagogisch plan is te lezen welke waarden 'de eerste stap' kenmerkt en hoe bij ons de wettelijke basisdoelen voor kinderopvang concreet zijn uitgewerkt. Dit gedeelte van het pedagogisch plan geldt voor al onze locaties binnen 'de eerste stap'.

Missie

'De eerste stap' wil bijdragen aan de opvoeding en ontwikkeling van kinderen op een eigentijdse manier zodat ze optimaal toegerust de toekomst tegemoet kunnen treden. We geven kinderen de ruimte en stimuleren hen om zich te ontwikkelen tot zelfstandige, bewuste, creatieve, sociale en verantwoordelijke burgers.

Kernwaarden

Onze kernwaarden geven aan wat wij belangrijk vinden, waar we voor staan in ons dagelijks werk met kinderen. Hieronder tref je ze aan:

Plezier

Spelen staat binnen 'de eerste stap' centraal. Spel vraagt creativiteit en zorgt voor plezier:

het plezier van het onderzoeken en ontdekken van nieuwe dingen, het je eigen maken van nieuwe vaardigheden, het plezier wanneer iets voor de eerste keer lukt. Spelen met leeftijdgenootjes in de groep en samen plezier beleven legt een essentiële basis voor later.

Plezier, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Samen

In een groep leer je samen spelen, delen en dat er grenzen zijn. Samen spelen vraagt om samenwerken, communiceren en rekening houden met elkaar. De verschillende achtergronden van kinderen in de groep maakt kinderopvang tot een rijke en waardevolle omgeving waar veel te ontdekken valt. Kinderen reageren al vroeg op het wel en wee van andere kinderen. Een kind is al jong gevoelig voor wat werkt en wat niet. Als een kind met anderen wil spelen, moet het 'invoegen', een vaardigheid die je hele leven terugkomt. Kinderen leren van en met elkaar. Iedereen is welkom, iedereen doet mee. We bereiden kinderen voor op deelname aan de democratische samenleving, we stimuleren zelfstandigheid en

verantwoordelijkheidsgevoel.
Samen, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Uniek

Ieder kind is uniek. We hebben oog voor verschillen en zien daarin de kansen en uitdagingen. Wij zien en waarderen verschillen tussen kinderen: jongens en meisjes, lichamelijke verschillen, verschil in ontwikkeling, verschil in interesse.

We helpen kinderen te ontdekken wie ze zijn en waar hun talenten liggen. We laten kinderen ervaren dat ze er mogen zijn omdat we weten dat wanneer kinderen zichzelf accepteren, hun talenten tot ontplooiing kunnen komen. Elk in hun eigen tempo en op hun eigen manier. Wij stimuleren kinderen om zich verantwoordelijk te voelen voor zichzelf. Ieder mag op eigen wijze de toekomst tegemoet.

Uniek, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Veilig

De eerste stap is een veilige plek voor kinderen, zowel fysiek als emotioneel. Wij bieden de warmte en geborgenheid die nodig is om zelfvertrouwen te krijgen, want pas wanneer kinderen zich veilig voelen komen ze tot spel en ontwikkeling. Kinderen hoeven bij ons niet bang te zijn om fouten te maken. Wij bieden een veilige omgeving om ook dingen te leren die je niet meteen kunt. Bij ontwikkelen hoort soms ook vallen en opnieuw proberen. Een kind durft alleen te vallen als het weet dat het opgevangen wordt. Wij vangen kinderen op!
Veilig, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Groei

Alles wat aandacht krijgt groeit.
Kinderen die zich veilig en prettig voelen, groeien in alle opzichten. Een kind dat zich sterk voelt kan op ontdekkingstocht gaan en nieuwe ervaringen opdoen. Wij geven kinderen de ruimte om hun talenten te ontdekken en uit te diepen. We stimuleren kinderen om te bewegen, buiten te zijn, actief te zijn en samen te spelen. Wij stimuleren het zelf ontdekken en zoeken naar creatieve oplossingen. We bieden uitdagende activiteiten, die voor het kind betekenisvol, leuk en leerzaam zijn.
Wij hebben aandacht voor de groei van ieder kind.
Groei, dat is de kracht van 'de eerste stap'.

Samen zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Basisdoelen voor kinderopvang

In de Wet Kinderopvang zijn vier basisdoelen opgenomen waaraan de opvoeding van kinderen in de kinderopvang, binnen de context van de groep, moet voldoen.

Deze doelen zijn:

1. het bieden van emotionele veiligheid
2. de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden
3. de ontwikkeling van sociale vaardigheden
4. het overdragen van waarden en normen, 'cultuur'

1. Emotionele veiligheid

Kinderen voelen zich veilig in een vertrouwde omgeving met structuur en voorspelbaarheid van wat er komen gaat. Zeker in een groep kinderen met pedagogisch medewerkers die ze kennen. Een veilige basis, een *thuis* waar kinderen zich ontspannen, plezier hebben en zichzelf zijn, is een voorwaarde voor de ontwikkeling van de andere drie doelen.

Hoe werken we aan die emotionele veiligheid?

De beroepskrachten communiceren met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- ieder kind individueel begroet en gedag zegt
Baby's (0-2 jaar): Wanneer een baby binnenkomt, zegt de pedagogisch medewerker 'Goedemorgen...' aansluitend met de naam van de baby. De pedagogisch medewerker neemt de baby over van de ouder/verzorger en zwaait samen de ouder gedag.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een peuter binnenkomt, zegt de pedagogisch medewerker 'Goedemorgen...' aansluitend met de naam van de peuter. Samen met de pedagogisch medewerker zal de peuter naar de ouder/verzorger gedag zwaaien.
- gevoelig is voor de signalen die een kind afgeeft en hierop reageert (sensitieve responsiviteit)
Baby's (0-2 jaar): Wanneer een baby begint te huilen, zal de pedagogisch medewerker kijken/onderzoeken wat er aan de hand is en positief reageren op de baby.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een kind graag mee wil spelen, maar nog niet durft aan te sluiten, reageert de pedagogisch medewerker door zich samen met het kind bij de spelende kinderen te gaan zitten en mee te doen aan het spel.
- een vanzelfsprekend en gepast lichamenlijk contact heeft met de kinderen, afgestemd op de leeftijd
Baby's (0-2 jaar): Hoe jonger het kind hoe belangrijker het lichamenlijk contact. Baby's worden opgetild en zitten op schoot bij de pedagogisch medewerkers. De warmte van de pedagogisch medewerkers is belangrijk voor de ontwikkeling van de kinderen. Ook zitten de pedagogisch medewerkers regelmatig tussen de kinderen op de grond om zo meer contact te hebben met de baby's.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een peuter verdrietig is, gaat de pedagogisch medewerker naar het kind toe om te troosten door met de peuter op ooghoogte te praten over de oorzaak van het verdriet.
- bij jonge kinderen zoveel mogelijk aansluit op bioritme en afspraken met thuis
Baby's (0-2 jaar): Pedagogisch medewerkers stemmen met de ouders de slaap- en voedingstijden van de baby af.
Peuters (2-4 jaar): Pedagogisch medewerkers stemmen met de ouders af of de peuter 's middags slaapt en hoe lang.

De beroepskrachten hebben een vertrouwde relatie met de kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- laat merken dat ze de kinderen accepteert zoals ze zijn
Baby's (0-2 jaar): Iedere baby wordt op een eigen manier benaderd waarvan de pedagogisch medewerker weet dat de betreffende baby het prettig vindt. Bijvoorbeeld op schoot of even de speen/knuffel of een liedje zingen.
Peuters (2-4 jaar): Pedagogisch medewerkers zijn spaarzaam met correcties en benaderen de kinderen zoveel mogelijk op een positieve manier door ze complimenten te geven over wat ze aan het doen zijn of hoe ze het doen.
- op een warme, ondersteunende manier individuele aandacht geeft, op een ongedwongen manier
Baby's (0-2 jaar): Pedagogisch medewerkers geven elke baby individuele aandacht door erbij te zitten of ze op schoot te nemen.
Peuters (2-4 jaar): Pedagogisch medewerkers geven een compliment als de peuter vanuit zichzelf speelgoed wil afstaan om samen te spelen.
- zoveel mogelijk vast gekoppeld is aan een groep
Baby's (0-2 jaar): Op de babygroep werken er afhankelijk van de grootte van de groep twee of drie vaste pedagogisch medewerkers verdeeld over de hele week. Ook is er zoveel mogelijk een vaste invalkracht voor de babygroepen.
Peuters (2-4 jaar): Op de peutergroep werken er vaste pedagogisch medewerkers verdeeld over de hele week.
- op eigen initiatief extra begeleiding en steun biedt aan kwetsbare kinderen

Baby's (0-2 jaar): De afspraak bij de babygroep is dat er minimaal één pedagogisch medewerker op de grond zit, om zo alles beter te kunnen overzien en de baby's direct iemand hebben naar wie ze toe kunnen als dat nodig is.

Peuters (2-4 jaar): Als een nieuw kind komt spelen, wordt dit verteld aan de groep en besproken hoe ze deze peuter kunnen helpen om fijn te kunnen spelen.

Er heerst een ontspannen, open sfeer in de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- een dagschema volgt met herkenbare routines en activiteiten
Baby's (0-2 jaar): Op de babygroep zijn er voor de baby's van 0-1 jaar geen vaste dagschema's, maar volgen wij het ritme van thuis. Vanaf 1 jaar op vaste tijden eet- en slaapmomenten.
Peuters (2-4 jaar): Op de peutergroep zijn er op vaste tijden eet- en slaapmomenten. Voor een eetmoment worden er altijd liedjes gezongen of een verhaal voorgelezen.
- zich inspant voor een goede sfeer in de groep waarbij er ruimte is voor het tonen van emoties.
Baby's (0-2 jaar): Pedagogisch medewerkers benoemen naar baby's wanneer dit van toepassing is dat ze verdrietig/boos/blij mogen zijn. Het verdriet of de boosheid wordt in de gaten gehouden. Natuurlijk wordt er altijd getroost, waarbij het taalgebruik wordt aangepast bij de leeftijd van het kind. Je benoemt wat je ziet. Er wordt naar een passende oplossing gezocht.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een peuter verdrietig of boos is wordt dit naar de groep indien nodig benoemd en uitgelegd en wordt er aan de groep gevraagd hoe we dit kunnen 'oplossen'.
- zich inspant voor het welbevinden van ieder kind, te herkennen aan het ontspannen bezig zijn van de kinderen
Baby's (0-2 jaar): Bij de jonge baby wordt speelgoed aangeboden, waarin de pedagogisch medewerker rekening houdt met de interesses en de ontwikkelingsfase van de baby. Bij kinderen vanaf 1 jaar kiest het kind met behulp van de pedagogisch medewerker welke activiteit ze willen doen.
Peuters (2-4 jaar): De peuters kiezen vaak zelf een activiteit waarin ze op bepaalde momenten begeleid worden vanuit hun interesses. De pedagogisch medewerker sluit aan bij de kinderen en praat, luistert en speelt mee met de kinderen. Deze begeleiding kan ook door een oudere peuter gedaan worden.
- evenwicht bewaart tussen structuur en flexibiliteit
Baby's (0-2 jaar): Bij de babygroepen wordt ervoor gezorgd dat er structuur is op een dag door vaste eet- en slaapmomenten te hebben. Hier wordt ook flexibel mee omgegaan wanneer een kind slaapt op het moment dat het tijd is voor de fles, er wordt dan met de ouders overlegd hoeveel er afgeweken mag worden van de tijden.
Peuters (2-4 jaar): Bij de peutergroepen is er een vast dagritme, hier wordt flexibel mee omgegaan als kinderen enthousiast een activiteit aan het doen zijn of als het bijvoorbeeld buiten opeens sneeuwt. Er wordt hierin gekeken naar de groep en in plaats van binnen wordt er dan buiten gespeeld.
- zorgt voor een omgeving waar kinderen worden uitgedaagd om te gaan spelen in de veilige nabijheid van de pedagogisch medewerker.
Kinderen zijn van jongs af aan geïnteresseerd in hun omgeving en in andere kinderen. Op de groep zijn er plekken waar ze samen kunnen spelen met uitdagend materiaal. Rituelen, liedjes zingen, verhalen vertellen, grapjes maken en werken in kleine groepjes... dat maakt de groep tot een gezellige plek waar kinderen veel plezier aan elkaar beleven.

Kinderen hebben vaste beroepskrachten en bekende leeftijdsgenootjes om zich heen

Dit betekent dat:

- pedagogisch medewerkers vertrouwde gezichten zijn voor de kinderen
- we zoveel mogelijk werken met vaste invalkrachten
- we continuïteit in groepsritme en groepssamenstelling nastreven
Zowel bij de babygroepen als bij de peutergroepen wordt er gewerkt met een vaste groep kinderen en vaste pedagogisch medewerkers. Ieder kind speelt op een eigen (vaste) groep waardoor ze in een veilige omgeving kunnen spelen en van elkaar kunnen leren.

Er is informatieoverdracht en –uitwisseling tussen ouders en beroepskrachten

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- op eigen initiatief contact zoekt met de ouders bij het brengen/halen
- voor een mogelijkheid zorgt dat ouders, zonder dat anderen mee kunnen luisteren,

informatie kunnen overdragen.

- actief informatie overdraagt aan ouders en ouders ook om tips en advies vraagt.

Baby's (0-2 jaar): Bij het brengen en halen van de baby op de groep vraagt de pedagogisch medewerker aan de ouder hoe het met het kind is of vertellen hoe de dag van het kind was, zoals wat de activiteiten van het kind waren (alleen en met andere kinderen) en of er nog bijzonderheden zijn.

Peuters (2-4 jaar): Bij het brengen van de peuter op de groep vraagt de pedagogisch medewerker aan de peuter hoe het gaat en vraagt indien nodig aanvulling aan de ouder. Bij het ophalen van de peuter vertelt de pedagogisch medewerker samen met het kind hoe de dag gegaan is en wat hij/zij heeft gedaan (alleen en met andere kinderen).

2. Ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden

Vaardigheden zoals veerkracht, zelfstandigheid, flexibiliteit, creativiteit en zelfvertrouwen zijn persoonskenmerken die een kind in staat stellen om allerlei typen situaties adequaat aan te pakken en zich goed aan te passen aan veranderende omstandigheden. De interactie in de groep met andere kinderen en de pedagogisch medewerkers biedt het kind oefening en ervaring om deze vaardigheden te ontwikkelen.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van de pedagogische vaardigheden?

De beroepskrachten ondersteunen en stimuleren de ontwikkeling van de (individuele) kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- het aanbod van activiteiten afstemt op de ontwikkelingsbehoefte van de kinderen

Baby's (0-2 jaar): Als een baby in de ontwikkelingsfase zit van net beginnen met staan/lopen, gaat de pedagogisch medewerker vaker met de baby activiteiten doen om het proces tot lopen te stimuleren zoals op de grond zitten en vragen naar je toe te komen lopen.

Peuters (2-4 jaar): Peuters worden als groep betrokken bij het bedenken en uitvoeren van activiteiten, hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende ontwikkelingsfasen waarin de kinderen zich bevinden.

- passende steun geeft bij het ontdekken en verrijken van spelmogelijkheden

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker biedt verschillende soorten spel aan zodat de baby's ervaring opdoen met verschillend materiaal (klei/verf/blokken etc.) en met de groep kinderen om hun heen.

Peuters (2-4 jaar): Door twee of meer kinderen samen een spel te laten doen waarbij de pedagogisch medewerker uitlegt wat de 'spelregels' zijn en helpt wanneer ze er niet uitkomen.

- de zelfstandigheid van kinderen bevordert

Baby's (0-2 jaar): Een baby eet zodra het mogelijk is, zelf stukjes fruit en brood.

Peuters (2-4 jaar): Een peuter smeert zelf zijn boterham en gaat zelfstandig naar het toilet wanneer hij meerdere keren samen met de pedagogisch medewerker is geweest. De kinderen worden ook gestimuleerd om elkaar te helpen met bijvoorbeeld aan/uittrekken van jas of schoenen of het wassen van het gezicht en handen.

- de (zintuiglijke) ontwikkeling van baby's prikkelt

Op een babygroep zijn verschillende materialen (hard/zacht, dik/dun) aanwezig en de baby's spelen op verschillende plaatsen, zoals in de box, op een kleed, op de grond of buiten. We stimuleren ze zoveel mogelijk om vrij te bewegen.

- kennis heeft van de ontwikkelingsfasen van kinderen

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerkers ontwikkelingsgericht opgeleid en volgen de babytraining.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerkers hebben kennis over de ontwikkelingsfasen van kinderen door met elkaar in gesprek te zijn, cursussen te volgen en te letten op elk kind als individu en als groepsgenoot.

Er is wederzijdse interactie tussen beroepskrachten en individuele kinderen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- kinderen passende uitleg, aanwijzingen en sturing geeft waarbij kinderen mee kunnen denken en kunnen kiezen

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerkers geven de baby's de keuze waar ze mee willen spelen, door bijvoorbeeld twee verschillende soorten speelgoed voor de baby te houden/zetten.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerkers overleggen met de peuters wat voor een activiteit ze willen doen. Als een peuter niet weet wat hij of zij wil doen zal de pedagogisch medewerker activiteiten opnoemen/laten zien wat de groepsgenoten aan het doen zijn en zo aansluiting zoeken.

- met aandacht luistert naar een individueel kind zonder de groep uit het oog te verliezen.
Baby's (0-2 jaar): Door goed te kijken naar de baby, erbij op de grond te gaan zitten.
Peuters (2-4 jaar): Door te luisteren naar het verhaal wat de peuter op een centrale plek in de groep waar het mogelijk is om ook andere peuters erbij te betrekken.
- de situatie voor een kind inzichtelijk maakt
Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker benoemt alles wat ze doet bij een baby, zoals 'ik ga jou de fles geven', 'ik haal jou nu uit de kinderstoel', 'ik ga je verschonen'.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker benoemt bij het fruiteten in de ochtend hoe de dag eruit gaat zien, wat ze gaan doen bijvoorbeeld het kiesbord of buiten spelen. Ook geeft ze de kinderen de ruimte om zelf te vertellen hoe ze denken dat de dag eruit zal gaan zien.
- kinderen ruimte biedt voor zelfsturing en zelfredzaamheid
Baby's (0-2 jaar): Bij het aankleden van een (oudere) baby zal de pedagogisch medewerker kijken waar het kind zelf bij kan helpen en als dit niet lukt dan hulp aanbieden, bijvoorbeeld zelf de arm door de mouw duwen of een schoen aandoen. De oudere baby's die dit ook interessant vinden zal ze hierbij betrekken.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker zal de peuter eerst laten proberen de jas aan te laten trekken en zelf hulp bieden of een andere peuter de hulp laten bieden als de peuter het zelf niet lukt.
- de initiatieven van het kind volgt, ontvangt en daarop kindgericht reageert
Baby's (0-2 jaar): Als een baby een bal volgt die langs hem rolt, pakt de pedagogisch medewerker de bal en rolt deze naar het kind.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker speelt samen met de peuters met de blokken. Een kind legt de grote blokken in een rij en zegt dat het een trein is. De pedagogisch medewerker luistert en volgt het spel van het kind en past zich aan zodat er gezamenlijk spel ontstaat.

Kinderen hebben de mogelijkheid om (leer)ervaringen op te doen dankzij de groep, spelmateriaal, activiteitsaanbod en inrichting

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- een dagprogramma biedt dat uit vrij spel en gestructureerde activiteiten bestaat en dat de verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleert
Baby's (0-2 jaar): Bij de baby's bestaat het dagprogramma vooral uit vrij spel, zodat de kinderen zelf kunnen ontdekken. Er wordt met verschillend materiaal gewerkt zoals muziekinstrumenten, boekjes, klei en auto's zodat de verschillende ontwikkelingsgebieden gestimuleerd worden.
Peuters (2-4 jaar): Bij de peuters is er veel vrij spel. Daarnaast worden er ook verschillende geleide activiteiten aangeboden waaruit kinderen kunnen kiezen.
- gelegenheid biedt tot spel met maatjes en gelijkgestemden in kleine groepjes
Baby's (0-2 jaar): Door de baby's die kunnen lopen mee te nemen naar het speelplein voor de peuters of wanneer er op een dag maar 1 jonge baby is, deze naast een jonge baby van de andere babygroep te leggen.
Peuters (2-4 jaar): Door kinderen n.a.v. hun ontwikkeling een activiteit aan te bieden in een groepje met kinderen die ongeveer dezelfde ontwikkeling hebben, bijvoorbeeld op het gebied van spraak.
- zorgt dat het aanbod van activiteiten passend en betekenisvol is voor de kinderen
Baby's (0-2 jaar): Er wordt gekeken waar de interesse van de baby's ligt, wat ze leuk vinden en wat de leeftijd is en daar wordt op ingespeeld met bijvoorbeeld een thema. Zoals bijvoorbeeld bij het thema boom wordt er met bladeren gespeeld.
Peuters (2-4 jaar): Bijvoorbeeld bij het thema bos wordt er een uitstapje naar het bos gepland om samen met de peuters op zoek te gaan naar herfstspullen.
- iedere dag activiteiten onderneemt voor taalverrijking
Baby's (0-2 jaar): Er worden iedere dag boekjes gelezen door en met de kinderen. Ook wordt er gewerkt met woorden met afbeeldingen van begrippen tijdens een thema.
Peuters (2-4 jaar): Iedere dag wordt er voorgelezen en dit boek besproken met de kinderen. Bij een thema is er aandacht voor 'nieuwe' woorden. Ook gebeurt het dat kinderen zelf 'voorlezen' aan de groep.
- zorgt voor een omgeving waar kinderen van elkaar kunnen leren.

3. Ontwikkeling van sociale vaardigheden

Kinderen hebben in principe een aangeboren 'sociale gerichtheid': ze zijn van nature geneigd hun aandacht en gedrag te richten op mensen in hun omgeving. Het begrip 'sociale vaardigheden' omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld het zich in een ander verplaatsen, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. De interactie met leeftijdgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsgebeurtenissen biedt kinderen een leeromgeving voor het opdoen van sociale vaardigheden. De mate waarin sociale vaardigheden bij kinderen verwacht mogen worden is afhankelijk van de ontwikkelingsfase van een kind maar ook van aanleg die bij ieder kind verschillend is. Het geeft kinderen kansen zich te ontwikkelen tot personen die kunnen functioneren in de samenleving.

Hoe werken we aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden?

De beroepskrachten ondersteunen de kinderen in hun onderlinge interactie

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- kinderen stimuleert in het aangaan en onderhouden van contact en samenspel
Baby's (0-2 jaar): Kleine baby's worden naast elkaar gelegd of tegenover elkaar gezet zodat ze naar elkaar kunnen kijken. Zodra ze ouder worden wordt het samenspel gestimuleerd door elkaar speelgoed te geven en te leren zien wanneer iemand iets niet leuk vindt door het verdriet te benoemen.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker speelt met de peuters een rollenspel en zal iedereen hierbij proberen te betrekken, waardoor de kinderen contact met elkaar hebben.
- gerichte activiteiten opzet voor samenspel tussen de kinderen.
Baby's (0-2 jaar): Bij de baby's kan de ballenbak op de groep gezet worden en zal de pedagogisch medewerker de kinderen stimuleren om met meerdere kinderen daarin te spelen.
Peuters (2-4 jaar): Bij de peuters worden er bewust activiteiten aangeboden die het samenspel bevorderen zoals gym, samen opruimen of samen tekenen op één blad.
- spannende, verdrietige of blij momenten benut voor het delen van emoties onderling
Baby's (0-2 jaar): Wanneer een baby verdrietig is door het toedoen van andere kinderen, laat de pedagogisch medewerker aan de andere kinderen zien dat de baby verdrietig is en legt uit hoe het komt.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een kind een broertje/zusje heeft gekregen, wordt dit besproken in de kring of aan tafel. Als de ouder met de kinderwagen op de groep komt, bewonderen de kinderen samen met de pedagogisch medewerker de baby. In de kring of aan tafel worden spannende, verdrietige en blij momenten met elkaar gedeeld en is er ruimte voor de kinderen om erop te reageren.
- kinderen stimuleert onderlinge conflicten zelf op te lossen op een verantwoorde wijze passend bij de leeftijd
Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker verwoordt wat zij ziet, bijvoorbeeld als een dreumes iets van een andere baby afpakt. De pedagogisch medewerker begeleidt de dreumes om het terug te geven aan de baby of besluit het even aan te zien.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker stimuleert de peuter om het eerst zelf op te lossen door dit te benoemen. De medewerker houdt hierbij de situatie in de gaten en begeleidt als ze ziet dat het niet lukt. De sociale vaardigheden van de kinderen groeien door de mogelijkheid te krijgen om te oefenen met conflictsituaties.

De kinderen zijn deel van de groep

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- de kinderen leert om elkaar te accepteren met ieders eigenheid, iedereen is uniek
Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker benoemt de dingen die verschillen per kind wanneer dit van toepassing is, bijvoorbeeld 'deze baby moet nog leren lopen en jij kan lopen' of dat het ene kind een jurk aan heeft en het andere kind een broek.
Peuters (2-4 jaar): Wanneer een kind een nieuwe bril heeft, wordt deze bril in de kring geshowd. Ook wordt er benoemd dat een kind blond haar heeft en de ander rood haar. Regelmatig keert het thema 'ikke' terug waarin veel aandacht is voor ieders eigenheid.
- de kinderen veel initiatief laat tot samenspel en met elkaar plezier laat beleven
Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker betreft alle kinderen waarvan ze ziet dat ze interesse hebben bij het spel en benoemt het plezier van de kinderen door te zeggen 'leuk, hè?' of 'ik zie dat je

lacht'.

Peuters (2-4 jaar): De kinderen zijn zich aan het verkleden en spelen dat één kind jarig is. De pedagogisch medewerker haalt de muziekinstrumentenkast.

- gesprekjes tussen de kinderen aanmoedigt en tussen de kinderen en zichzelf
Baby's (0-2 jaar): Wanneer er een gesprekje tussen 2 oudere baby's ontstaat, begeleidt de pedagogisch medewerker dit gesprekje door ze complimenten te geven, indien nodig iets te verduidelijken en een veilige omgeving hiervoor te creëren door bijvoorbeeld een ouder kind weg te 'houden'.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker stimuleert gesprekken tussen kinderen door vragen te stellen aan de kinderen of mee te spelen met het rollenspel van de kinderen. Ook doet ze dit door de kinderen aan te moedigen om aan elkaar vragen te stellen en zelf een terughoudende rol aan te nemen.

- zich bewust is van (en reageert op) de behoeften van de groep kinderen en probeert alle kinderen in de groep te betrekken, bijvoorbeeld door de nadruk te leggen op het behoren tot de groep en door kinderen voortdurend te ondersteunen deel te nemen aan de activiteit met elkaar.
Kinderen leren om te gaan met elkaar, elkaar te respecteren en te helpen.

- zich inzet voor een positieve sfeer, onder andere door zorg voor de inrichting en aankleding van de ruimte.

Baby's (0-2 jaar): Op iedere groep staat een bank waar je relaxed op kan zitten of een fles gegeven kan worden of een boek voor te lezen.

Peuters (2-4 jaar): Bij het thema wordt de huishoek samen met de kinderen ingericht naar het thema, evenals de locatie. Ook hangen er regelmatig "werkjes of foto's" van de kinderen in de gang of in de groep.

4. Overdragen van waarden en normen

Kinderen krijgen binnen de kinderopvang de kans om zich de waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin en is daarom van waarde bij de overdracht van normen en waarden. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie om te laten zien dat er met meer plezier gespeeld kan worden als je met elkaar een aantal afspraken maakt. Die afspraken hebben alles te maken met normen en waarden. In een groep met kinderen met verschillende achtergronden doen zich als vanzelf leermomenten voor. Wij besteden veel aandacht aan het groepsproces door kinderen te begeleiden in hun interacties. Daarbij worden hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden bijgebracht. Kinderen leren zo steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.

Afspraken, regels en omgangsvormen zijn herkenbaar aanwezig en worden toegepast

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- uitleg geeft over de afgesproken huisregels en omgangsvormen en deze voorleeft
Baby's (0-2 jaar): De regels en omgangsvormen worden gehanteerd door de pedagogisch medewerkers en zij zijn het voorbeeld voor de baby's, bijvoorbeeld niet met volle mond praten, geen speelgoed afpakken etc. Deze regels worden tijdens een kennismakingsgesprek met ouders ook benoemd.
Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker vertelt de kinderen dat je binnen alleen mag lopen, legt uit waarom en vertelt dat als ze buiten zijn op het speelplein ze wel mogen rennen. Ook geeft ze de peuters zelf de mogelijkheid om dit aan elkaar te vertellen.
- woorden geeft aan de dingen die de kinderen zelf ontdekken
Baby's (0-2 jaar): Als een baby met iets (nieuws) speelt, benoemt de pedagogisch medewerker het voorwerp. Wanneer een baby iets ontdekt dat geen gevaar oplevert, laten we de baby zijn gang gaan en benoemen het voorwerp.
Peuters (2-4 jaar): Als een peuter met een nieuw voorwerp komt, vraagt de pedagogisch medewerker eerst wat de peuter denkt dat het is en anders vraagt ze het aan de kinderen van de groep. Indien nodig benoemt ze zelf hoe het heet.
- respect en waardering toont voor ieder kind en uitsluiting of discriminatie actief tegengaat
Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker is voor de baby's hier het voorbeeld in en laat zien en benoemt ieder kind te waarderen zoals het is door bijvoorbeeld een kind even te knuffelen of een compliment te geven.
Peuters (2-4 jaar): Als de pedagogisch medewerker ziet dat een peuter niet mag meespelen, gaat ze

met de peuter(s) in gesprek door vragen te stellen en te benoemen dat iedereen mag meedoen met het spel.

- in gesprek gaat met ouders over de omgangsvormen en huisregels en tips/adviezen van ouders meeneemt

Baby's (0-2 jaar): Tijdens een kennismakingsgesprek worden de omgangsvormen en huisregels benoemd. Uiteraard staan we open voor tips en adviezen en vragen over waarom er iets op een bepaalde manier doen. Ouders zijn onze partners en dat waarderen we.

Peuters (2-4 jaar): Wanneer een baby overgaat van een babygroep naar een peutergroep vindt er een gesprekje plaats tussen de betreffende ouders en groep waarin de regels/omgangsvormen genoemd worden die veranderen op het moment van de overgang zoals bijvoorbeeld het slapen zonder slaapzak en het gebruik van de speen/knuffel.

Oefenen van gedeelde verantwoordelijkheid en respectvol samenzijn

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- actief is in het benoemen en waarderen van verschillen

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker benoemt kort dat het ene kind uit een tuitbeker drinkt en het andere kind uit een beker.

Peuters (2-4 jaar): Regelmatig wordt op een peutergroep besproken dat het ene kind anders dan het andere kind, zoals bril, krullen, kleur haar/ogen, jongen/meisje en dat het allemaal mooi is.

- vragen van kinderen altijd beantwoordt

Baby's (0-2 jaar): Wanneer een baby ergens naar wijst, zal de pedagogisch medewerker benoemen wat het kind bedoelt.

Peuters (2-4 jaar): Wanneer een peuter naar iets wijst, zal de pedagogisch medewerker vragen of het kind kan benoemen wat het bedoelt en zo stimuleren om vragen te stellen zodat ze die kan beantwoorden.

- kinderen stimuleert tot sociale omgang met elkaar, tot elkaar helpen en steunen, tot samen plezier maken

Baby's (0-2 jaar): Als een baby verdrietig is, wordt dit door de pedagogisch medewerker benoemd ook naar de andere kinderen toe. De pedagogisch medewerker stimuleert een dreumes om bijvoorbeeld een verdrietige baby af te leiden met een stuk speelgoed.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker stimuleert de peuters om samen te spelen en elkaar te helpen als iemand pijn of verdriet heeft door dit te benoemen en complimenten te geven als ze dit doen.

- kinderen stimuleert in verantwoordelijk gedrag, samen opruimen, zorg voor de materialen.

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker ruimt samen met de oudere baby's op en geeft complimenten hierbij.

Peuters (2-4 jaar): Er wordt door de pedagogisch medewerker gezegd dat ze gaan opruimen voordat we aan tafel gaan. Hierbij wordt het opruimlied gezongen en iedereen wordt gestimuleerd elkaar te helpen met het opruimen.

Beroepskrachten vervullen een voorbeeldfunctie in spreken en handelen

Dit betekent dat de pedagogisch medewerker:

- op een respectvolle manier omgaat met kinderen, ouders en collega's

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerker laat voorbeeldgedrag aan de baby's zien op de groep door bijvoorbeeld een verdrietige baby te troosten, ouders te begroeten op de groep en collega's uit te laten praten.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerkers spreken de kinderen, ouders en collega's op een respectvolle en gelijkwaardige manier aan door naar elkaar te luisteren, elkaar aan te spreken als iets niet goed gaat en elkaar te helpen als dat nodig is.

- op een vriendelijke en hartelijke manier contact heeft met kinderen en ouders

Baby's (0-2 jaar): Door de baby's te begroeten bij binnenkomst hoe klein ze ook zijn en dag te zeggen/te zwaaien als ze weggaan.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerkers begroeten de kinderen en ouders op een vriendelijke manier door vrolijk te zijn en te vragen hoe het met de kinderen en ouders gaat.

- het contact afstemt op de behoefte van het kind

Baby's (0-2 jaar): De pedagogisch medewerkers kijkt of de baby behoefte heeft aan fysiek contact door op schoot te zitten of juist graag zelf op het kleed op de grond aan het spelen is. Ook wordt er aan ouders gevraagd of ze kunnen aangeven of het kind nog bepaalde behoeftes heeft.

Peuters (2-4 jaar): De pedagogisch medewerker kijkt naar en stelt vragen aan elk kind individueel om

te bepalen welk contact het nodig heeft. Het ene kind wil vaker op schoot komen zitten en het andere kind vindt oogcontact prettiger.

- in het bijzijn van kinderen en ouders het goede voorbeeld geeft door een gezonde leefstijl

Op KDO Heyendaal is een flexgroep, dit is een verticale groep. Op deze groep wordt hetzelfde aan de basisdoelen gewerkt als hierboven beschreven staat voor baby's en peuters. Het kan af en toe wat meer door elkaar lopen. Op een verticale groep is bijvoorbeeld 'peuter'- en 'baby'-speelgoed aanwezig waar iedereen mee kan spelen.

Ontwikkelingsgerichte kinderopvang

'De eerste stap' kiest voor ontwikkelingsgerichte kinderopvang waarbij de bovenstaande kernwaarden centraal staan: **Samen** zorgen we voor een **veilige** omgeving waarin kinderen met **plezier** (op) **groeien** en zich ontwikkelen, ieder op zijn of haar **unieke** manier.

Elk kind is in principe geïnteresseerd in zijn omgeving; in mensen, dieren, planten en dingen. Ook is elk kind meestal gericht op interactie met de wereld om zich heen en is onbewust en onwillekeurig nieuwsgierig en geboeid door zelf ontdekken en experimenteren. Het groepsgebeuren speelt hier een grote rol in; Gezamenlijke activiteiten leiden tot het leren van nieuwe vaardigheden en kennis. In interactie met anderen wordt het kind geprikkeld een

volgende stap in zijn ontwikkeling te zetten. Bij peuters kan het per dag wisselen welke rol ze invullen (leider, volger etc.), zodat ze kunnen oefenen met wat wel of juist niet bij ze past.

Welbevinden en zelfvertrouwen zijn daarbij de basisvoorwaarden. Het voeden en koesteren van welbevinden en zelfvertrouwen is heel belangrijk binnen de eerste stap. Alleen dan is er groei!

'De eerste stap' gebruikt Startblokken als programma om de ontwikkeling van kinderen te stimuleren met daarnaast de Gordonmethode voor een goede communicatie met kinderen.

Onze pedagogisch medewerkers lopen vooruit op de ontwikkeling van de kinderen en begeleiden de stap naar verdere ontwikkeling. Ze zijn als het ware de kinderen een stap vóór. "We moeten het hier en nu zo inspirerend, uitdagend en stimulerend mogelijk voor hen maken en de kinderen helpen dát te (leren) doen wat ze graag willen."

De kracht van de groep

Kinderopvang is opvang in een **groep**. Een groep biedt kinderen heel veel kansen om zich op sociaal gebied te ontwikkelen: de kracht van de groep. Een belangrijke taak voor een pedagogisch medewerker is daarom het beïnvloeden van de groep zodat er in de groep sprake is van een positieve sfeer, er samenhang binnen de groep is en een goed emotioneel klimaat waarbinnen elk kind zichzelf kan zijn, zich kan ontwikkelen én rekening houdt met anderen binnen de groep.

Gebruikte Bronnen:

- Wetgeving: vier pedagogische basisdoelen
- Wetenschap: NCKO-onderzoek naar de pedagogische kwaliteit in de kinderopvang op basis van structuur- en proceskenmerken
- Praktijk: pedagogisch kader kindercentra 0-4 / kindercentra 4-13 jaar / samen verschillend-diversiteit. Utrecht, december
- Veldinstrument observatie pedagogische praktijk

Omgaan met seksualiteit

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen hier, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken.

Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt globaal gezien in vier fases, van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar.

In bijlage 1 meer informatie.

(Bron: gezondekinderopvang.nl)

Een beschrijving van Kinderdagopvang Heyendaal

Kinderopvang Heyendaal ligt op de campus van de Radboud Universiteit Nijmegen en grenst aan Park Brakkenstein.

Binnen

Er zijn op Kinderopvang Heyendaal 10 groepen.

Op de begane grond zijn er 2 babygroepen, 2 dreumesgroepen en 2 flexgroepen.

Op de eerste verdieping hebben we 4 peutergroepen.

Groepen

Groepsnaam	Soort groep	Leeftijd
Nachtegaal	Babygroep	0 tot 1 jaar
Uilenboom	Babygroep	0 tot 1 jaar
Vuurvlinder	Dreumesgroep	1 tot 2 jaar
Berenbos	Dreumesgroep	1 tot 2 jaar
Dolfijn	Peutergroep	2 tot 4 jaar
Kikkersprong	Peutergroep	2 tot 4 jaar
Walvisbaai	Peutergroep	2 tot 4 jaar
Zwaluwnest	Peutergroep	2 tot 4 jaar
Boomhut	Flexgroep	2 tot 4 jaar
Klimboom	Flexgroep	0 tot 2 jaar

Zowel boven als beneden komen de groepen uit in de centrale speelhal. Ieder kind heeft een eigen stamgroep, maar in de centrale hal kunnen ze ook met kinderen uit andere groepen spelen. Ook vinden er in de centrale hal gezamenlijke activiteiten plaats. In de centrale hal beneden staan speeltoestellen voor kinderen van 0-2 jaar en in de centrale hal boven staan uitdagende speeltoestellen voor kinderen van 2-4 jaar. De keuken (afgesloten ruimte) komt ook uit in de centrale hal.

De hoofdingang bevindt zich aan de zijkant van het gebouw. Bij binnenkomst is op het fotobord direct te zien welke pedagogisch medewerkers die dag in welke groep werkzaam zijn. Ook staat aangegeven wie die dag de aanwezige BHV-ers zijn. Op dit bord hangt het beleidsplan Veiligheid & Gezondheid ter inzage voor ouders en het laatste nieuws voor ouders wat ook op het ouderportaal is geplaatst. Links van de hoofdingang ligt het kantoor als je doorloopt de ingang van de groepen beneden. De trap/lift naar boven brengt je bij de peutergroepen.

Alle groepen hebben hun eigen slaapkamers. In alle slaapkamers bevindt zich een babyfoon.

De kinderen van de baby, dreumes –en flexgroepen kunnen ook buiten slapen. Hiervoor zijn speciale buitenbedden en warmtepakken aangeschaft. Buitenslapen gaat altijd in overleg met de ouders. Kinderen slapen doorgaans buiten beter en komen meer uitgerust uit bed. Daardoor kunnen ze zich beter concentreren op hun spel, wat ervoor zorgt dat ze meer informatie opnemen.

Tussen twee groepen in bevindt zich een verschoonruimte met kindertoiletten. In deze ruimten staat een kast met kindbakjes. Hierop staan de namen van de kinderen vermeld en kinderen kunnen hun persoonlijke spullen, reservekleding en pyjama in het bakje bewaren.

Boven is er een voorleesruimte en creatieve ruimte. Hier kunnen we met een groep kinderen, bv. een aantal 3+ kinderen een verhaal lezen of een knutselactiviteit doen.

Inrichting van de groepsruimten

Elke groep beschikt over een gevarieerd spelaanbod. In de kasten heeft het speelgoed een vaste bergplaats en ligt het, uitnodigend, geordend en inzichtelijk opgeruimd. Dit biedt de oudere kinderen houvast om het speelgoed na gebruik zelf weer op te ruimen. De ruimten zijn zo ingericht dat er overzicht is voor de pedagogisch medewerkers. De indeling van de groepsruimten daagt kinderen uit om (samen) te spelen. Ook zijn er verschillende hoeken in de groepsruimte. Deze hoeken kunnen een wisselende samenstelling hebben afhankelijk van de wensen van de kinderen en pedagogisch medewerkers, het thema binnen de groep of de samenstelling van de groep.

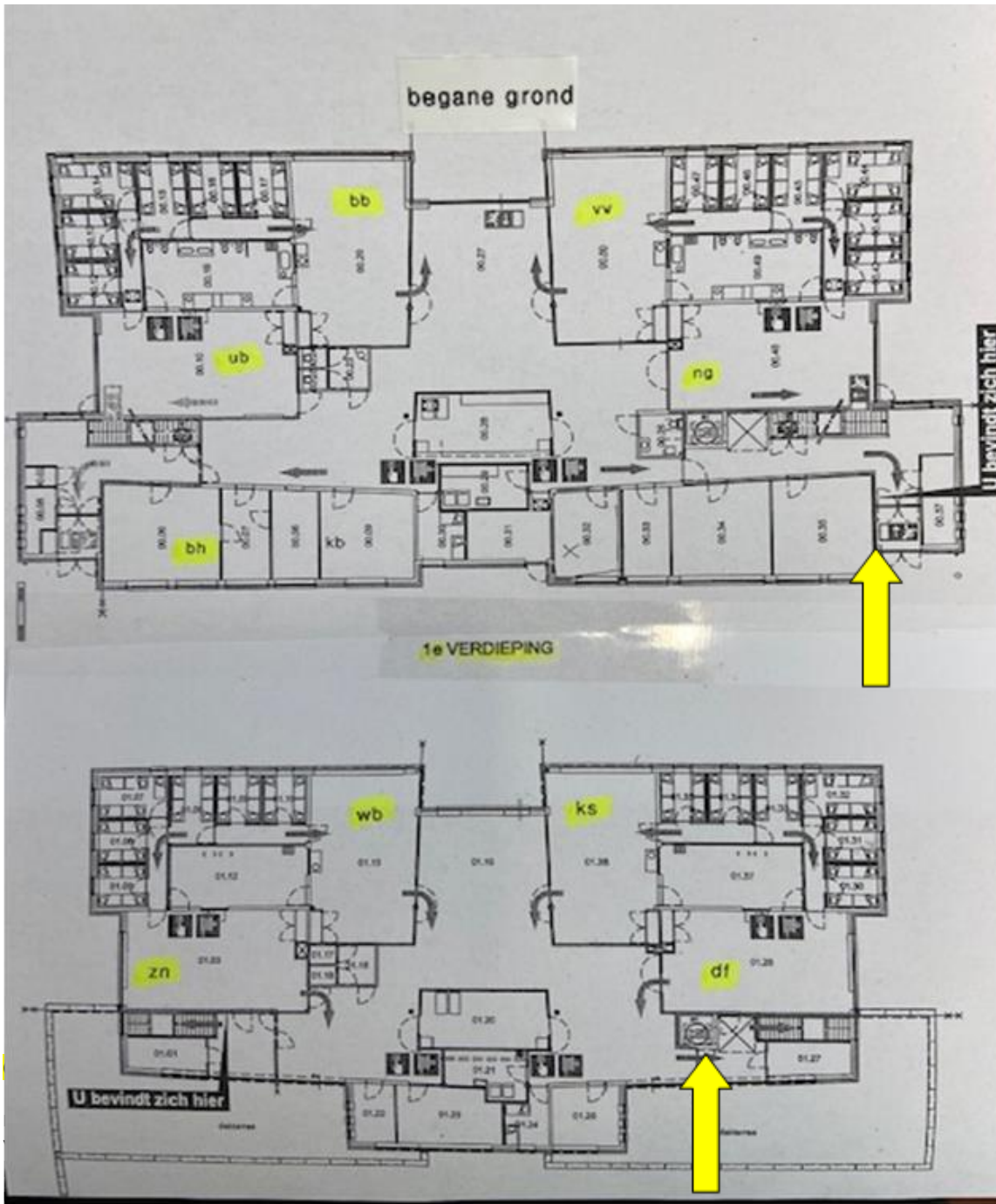
Buiten

Aan de achterkant van het gebouw ligt de tuin. De tuin is in 2021 opnieuw aangelegd. We beschikken over een natuurbelevingstuin. De paadjes, heuvels, tunneltjes, klimboom en wilgentenen hut zorgen ervoor dat de kinderen zich volop samen kunnen bewegen en uitleven. Door de verschillende planten, gras, kruiden en (fruit)bomen, beleven de kinderen actief de natuur en haar vier seizoenen mee. De tuin bestaat uit twee delen. Een tuin met fietspaden en gras en het andere deel van de tuin heeft een grote zandbak met watergedeelte en buitenkeuken. Er staan in beide tuinen hoge bomen die een natuurlijke bescherming

geven op warme dagen. De babygroepen hebben een eigen babytuin. Via een eigen toegangspoort hebben we toegang tot Park Brakkenstein.

Plattegrond

bh= Boomhut

hoofdingang

Identiteit en operationele gang van zaken

Zelf meenemen:

- een knuffel en/of speen;
- voor de allerkleinsten een slaapzak;
- een pyjama;
- sloffen met harde zolen of een antislip-zool
- reservekleding
- borst- of flesvoeding
- groentehap (voor kinderen jonger dan 1 jaar)
- regenlaarzen

Wij zorgen voor:

- luiers;
- voeding en drinken (behalve een groentehap);

Openingstijden

Reguliere opvang : van 7.30 –18.00 uur
Verlengde opvang : 7.00 – 7.30 uur en van 18.00 – 18.30 of 19.00 uur (op aanvraag)

Het brengen van de kinderen kan tot uiterlijk 9.00 uur. Het ophalen van de kinderen kan vanaf 16.30 uur. Mocht u uw kind later willen brengen of eerder willen ophalen graag van tevoren doorgeven aan de pedagogisch medewerkers.

De opvang is per dagdeel af te nemen, een dagdeel is van 7.30 – 13.15 uur of van 12.45 – 18:00 uur.

Voor de veiligheid van de kinderen voeren wij buiten de haal- en brengtijden een 'gesloten deuren'-beleid. Dat wil zeggen dat de deur dan alleen van binnenuit geopend kan worden. Je kan dan gebruik maken van de bel. De deur en poort moeten bij het verlaten van de locatie goed worden gesloten.

Flexibele opvang

Op KDO Heyendael bieden wij ook flexibele opvang. Deze is opvang afgestemd op het wisselende werkrooster van de ouder. Een maand van tevoren geeft de ouder aan op welke tijden je opvang nodig hebt. Kinderen die flexibel komen worden geplaatst in een vaste stamgroep (Boomhut/Klimboom) met dezelfde pedagogisch medewerkers. Ieder kind krijgt een eigen mentor toegewezen. Meer informatie hierover vind je op de website: <https://www.kinderopvangheyendael.nl/flexibele-opvang-kinderdagverblijf/> of bij klantcontact 024-6488388.

Werkwijze KDO en maximale omvang

Groepssamenstelling

De groepen zijn ingedeeld naar leeftijd.

Groepsnaam	Soort groep	Leeftijd	Maximaal aantal kinderen
Nachtegaal	Babygroep	0 tot 1 jaar	12 kinderen
Uilenboom	Babygroep	0 tot 1 jaar	12 kinderen
Vuurvlinder	Dreumesgroep	1 tot 2 jaar	16 kinderen
Berenbos	Dreumesgroep	1 tot 2 jaar	16 kinderen
Dolfijn	Peutergroep	2 tot 4 jaar	16 kinderen
Kikkersprong	Peutergroep	2 tot 4 jaar	16 kinderen
Walvisbaai	Peutergroep	2 tot 4 jaar	16 kinderen
Zwaluwnest	Peutergroep	2 tot 4 jaar	16 kinderen
Boomhut	Flexgroep	2 tot 4 jaar	16 kinderen
Klimboom	Flexgroep	0 tot 2 jaar	8 kinderen

In de Wet Kinderopvang zijn regels vastgelegd voor het maximale aantal -gelijktijdig aanwezige- kinderen dat één pedagogisch medewerker binnen een stamgroep mag opvangen. Kinderopvang Heyendael hanteert de wettelijke kaders voor maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroepen, zoals die is vastgesteld in de wet.

Deze zijn als volgt:

- Eén pedagogisch medewerker per drie aanwezige kinderen tot 1 jaar
- Eén pedagogisch medewerker per vijf aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar
- Eén pedagogisch medewerker per acht aanwezige kinderen van 2 tot 4 jaar

Voor de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal aanwezige kinderen verwijzen we naar <http://1ratio.nl/>

Stamgroep

We vinden het voor kinderen belangrijk om de wereld vanuit een veilige, vertrouwde basis te kunnen ontdekken. Daarom zijn alle kinderen ingedeeld in een vaste stamgroep. Elke stamgroep heeft een eigen vertrouwde stamgroepsruimte en vaste pedagogisch medewerkers die verantwoordelijk zijn voor de begeleiding van de kinderen. Zij zijn ook het aanspreekpunt voor de ouders. We streven ernaar om vaste invalkrachten te koppelen aan een locatie. Deze medewerkers vervangen de pedagogisch medewerkers die ziek zijn of verlof hebben.

Kinderen verlaten de stamgroep:

- Om kennis te maken op de nieuwe groep. Dit gebeurt in overleg met ouders.
- Wanneer er sprake is van een lage kind bezetting op de groep. Bij voorbeeld op rustige dagen of in de vakanties. Er wordt dan samengevoegd met de koppelgroep.
- Bij de verlengde opvang aan het begin en het einde van de dag.
- Om aan een activiteit deel te nemen die op een andere groep of ruimte plaatsvindt*
- Mee te gaan met een uitje, zoals een wandeling in het park of een bezoekje aan de proeftuin.
- Bij calamiteiten. Ouders worden hier achteraf over geïnformeerd.
- Wanneer er door de ouders extra opvang is aangevraagd en dit, rekening houdend met de BKR, niet op de stamgroep te realiseren is.

*Een kind dat meedoet aan een activiteit of spel kan te allen tijden terug naar de eigen stamgroep met een kloppend BKR (Beroepskracht-Kind-Ratio) door inzet van voldoende pedagogisch medewerkers.

Koppelgroepen

Om de kwaliteit en continuïteit in de kinderopvang te waarborgen mag ieder kind van maximaal twee groepsruimtes gebruik maken gedurende een week. De vaste stamgroep van het kind en de zogenaamde koppelgroep. Op bepaalde dagen in de week en in vakantieperiodes, bijvoorbeeld als er op dagen weinig leeftijdsgenootjes zijn, worden groepen samengevoegd. Op kinderopvang Heyendael voegen we samen op woensdag en vrijdag. Wettelijk is echter vastgelegd dat ouders hiervoor vooraf schriftelijke toestemming moeten geven indien er geen vaste pedagogisch medewerker in de samengevoegde groep is. Ook als een kind incidenteel op de koppelgroep wordt geplaatst, vragen wij vooraf om schriftelijke toestemming.

Koppelgroepen kinderopvang Heyendael:

Groepsnaam	Soort groep	Leeftijd	Koppelgroep
Nachtegaal	Babygroep	0-1 jaar	Uilenboom
Uilenboom	Babygroep	0-1 jaar	Nachtegaal
Vuurvlinder	Dreumesgroep	1-2 jaar	Berenbos
Berenbos	Dreumesgroep	1-2 jaar	Vuurvlinder
Dolfijn	Peutergroep	2-4 jaar	Kikkersprong
Kikkersprong	Peutergroep	2-4 jaar	Dolfijn
Walvisbaai	Peutergroep	2-4 jaar	Zwaluwnest
Zwaluwnest	Peutergroep	2-4 jaar	Walvisbaai

*Bij flexkinderen geldt de regel van de koppelgroepen niet

Mentor

Ieder kind krijgt een mentor. Dit is één van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van het kind. Mentorschap wordt vastgelegd in flexkids en is inzichtelijk in het ouderportaal. De mentor volgt de ontwikkeling van uw kind, draagt zorg voor het welbevinden en is aanspreekpunt voor kind en ouders. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die u met de mentor maakt. Wanneer uw kind wisselt van groep dan wordt er aandacht besteed aan deze nieuwe situatie en zal er een goede overdracht plaatsvinden aan de mentor van de nieuwe groep. De mentor plant jaarlijks het 10 minutengesprek over het welbevinden van het kind om de ontwikkeling van het kind te bespreken. Dit wordt gedaan aan de hand van KIJK!. Dit is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen. Op het moment dat we denken dat een kind kan onthouden wie zijn mentor is, vertellen we dit aan het kind. Ouders worden bij de kennismaking op de (nieuwe) groep geïnformeerd wie de mentor van hun kind is.

Kennis maken en wennen

Wennen aan een nieuwe stamgroep kan in 2 situaties;

1. Wanneer een kind nieuw komt in de opvang
 2. Wanneer een kind van de ene stamgroep doorstroomt naar een nieuwe stamgroep ivm de leeftijd
- Wanneer een kind nieuw komt in de opvang vindt er een kennismakingsgesprek plaats met de pedagogisch medewerker (bij voorkeur de mentor) van uw kind van de nieuwe stamgroep. Tijdens dit gesprek wordt er met de ouders besproken of er behoefte is om het betreffende kind te laten wennen. Indien er behoefte is, worden er wenaafspraken gemaakt. Wanneer een kind van de ene stamgroep doorstroomt naar een nieuwe basisgroep i.v.m. de leeftijd, gaat het kind eerst samen met haar/zijn mentor kijken op de nieuwe groep en kennismaken met de nieuwe pedagogisch medewerkers. Naar gelang de behoefte van het kind komt er daarna nog een eemoment op de nieuwe groep en tot slot komen de ouders het kind ophalen op de nieuwe stamgroep, zodat ook zij kennis kunnen maken met de 'nieuwe' pedagogisch medewerkers en nieuwe mentor.

Vaste gezichtenregel

babygroepen

Een vaste pedagogisch medewerker biedt sociaal-emotionele veiligheid aan een baby. Daarom geldt voor baby's (nuljarigen) dat er maximaal twee vaste gezichten toegestaan zijn bij een groepssamenstelling waar één of 2 pedagogisch medewerker vereist zijn. Er zijn maximaal drie vaste gezichten toegestaan bij een groepssamenstelling die drie of meer pedagogisch medewerkers vereist. Als het kind aanwezig is, werkt er altijd minimaal één vast gezicht van het kind op de groep. Er kunnen dus meer pedagogisch medewerkers, al dan niet structureel, op de betreffende groep werken, naast de 'vaste' gezichten. De vaste gezichten worden bepaald per kind, niet op groepsniveau. Op de babygroepen van kinderopvang Heyendaal voldoen we aan deze 'vaste gezichtenregel'.

dreumes en peutergroepen

Voor kinderen van 1 jaar en ouder geldt in de dagopvang dat maximaal drie vaste gezichten toegestaan zijn bij een groepssamenstelling waar één of twee pedagogisch medewerkers vereist zijn. Er zijn maximaal vier vaste gezichten toegestaan voor kinderen van 1 jaar en ouder bij een groepssamenstelling die drie of meer pedagogisch medewerkers vereist. Op de dreumes en peuter groepen van kinderopvang Heyendaal voldoen we aan deze 'vaste gezichtenregel'.

Extra opvang

We bieden ouders de mogelijkheid om incidenteel gebruik te maken van extra opvang voor hun kind. Hierbij hanteren wij het volgende beleid: de extra opvang dag vindt in principe plaats op de eigen stamgroep. Plaatsing van kinderen is alleen mogelijk als de maximale groepsgrootte en de pedagogisch medewerker kind ratio op de groep gehandhaafd blijft. De extra opvang dag dient door de ouders altijd van te voren te worden aangevraagd via het ouderportaal. Voor de opvang kan ruittegoed worden ingezet. Als plaatsing op de eigen groep niet mogelijk is, kan in overleg gekeken worden of plaatsing op de koppelgroep mogelijk is. Het welzijn van het kind is hierin bepalend. Het opbouwen van ruittegoed geldt niet voor de flexopvang. De 'spelregels' voor extra opvang en ruittegoed zijn te vinden op het ouderportaal.

Samenvoegen tijdens verlengde opvang

Tijdens de opvang tussen 7:00 en 7:30 uur en tussen 18:00 en 19:00 uur worden de kinderen in één groep opgevangen, dan zijn er maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar aanwezig. Dit samenvoegen gebeurt in groep Berenbos. Daar zijn iedere dag van de week dezelfde pedagogisch medewerkers aanwezig indien ziekte en verlof dit toelaten. De reden van het samenvoegen in één groep is ook vanwege het verantwoord uitvoeren van het 'vierogenprincipe'. Om 7.30 uur worden de kinderen opgehaald door de ouders van hun groep.

Vierogenprincipe

In de kinderdagopvang van 0-4 jaar wordt er invulling gegeven aan het 'vierogenprincipe'. Op de locatie zijn de volgende maatregelen zichtbaar: de groepen hebben een open verbinding met veel glas en in iedere ruimte is van buitenaf naar binnen te kijken. In de slaapruiimte worden babyfoons gebruikt. Maar het allerbelangrijkste vindt 'de eerste stap' dat medewerkers elkaar feedback geven in de begeleiding van de kinderen.

Ouderportaal

Sinds mei 2017 werkt 'de eerste stap' met het digitale informatiesysteem Flexkids. Ouders ontvangen onder andere de nieuwsbrieven en activiteitenbrieven via dit portaal. Flexkids biedt ouders en

medewerkers interactie en beschikbaarheid van gegevens. Centraal kantoor en de groepen beschikken over dezelfde, actuele informatie en ouders kunnen zelf wijzigingen doorvoeren.

Beschrijving van de verschillende momenten van de dag

Ontvangst kinderen en overdracht

Elke morgen bij het begroeten geeft de pedagogisch medewerker aandacht aan ieder kind. De medewerker helpt het kind te beginnen met zijn/haar eerste activiteit alleen of met andere kinderen. Op haal- en brengmomenten vindt er een overdracht tussen pedagogisch medewerker en ouder plaats. De pedagogisch medewerker is graag op de hoogte van wat er thuis is gebeurd en vertelt tijdens het haalmoment wat uw kind overdag heeft gedaan, zowel alleen als met andere kinderen. Indien mogelijk betreft de pedagogisch medewerker het kind ook bij dit moment door het uit te nodigen zelf iets te vertellen. Voor de kinderen van 0-1 jaar wordt er naast de mondelinge overdrachten ook een (digitaal) babyschrift bijgehouden in het ouderportaal.

Verjaardag vieren

Als er iemand jarig is, hangen we de slingers op. De jarige Jet of Jop krijgt een verjaardagsmuts en mag boven op de tafel zitten! De groep zingt liedjes en maakt er met allerlei instrumenten muziek bij. Er mag getrakteerd worden, graag wel bij eetbare traktaties afstemmen met het voedingsbeleid van 'de eerste stap'. Op internet zijn er allemaal leuke traktatievoorbeelden te vinden waarin **geen** suikers en vetten zitten.

Uitstapjes

Wij gaan er graag op uit met de kinderen. We hebben een prachtige grote tuin maar denk bijvoorbeeld aan een wandeling met de grote bolderwagen door Park Brakkenstein. 'De eerste stap' heeft richtlijnen opgesteld voor deze uitstapjes welke binnen onze organisatie jaarlijks worden geëvalueerd. In deze richtlijnen zijn zaken opgenomen als: 'hoe groot de groep kinderen is en wat er meegenomen moet worden. We zorgen ervoor dat er tijdens een uitstapje altijd een vaste/bekende pedagogisch medewerker meegaat.

Toiletbezoek

Het starten van de zindelijkheidstraining gebeurt op een moment dat kinderen hieraan toe zijn. Kinderen die wat jonger zijn gaan met de groep 'plassers' mee naar het toilet om kennis te maken met de rituelen op het toilet zoals: handen wassen, billen afvegen enzovoorts. Voor sommige kinderen is de stap om op de wc te gaan zitten (nog) te groot. Deze kinderen kunnen gebruik maken van een potje. Ouders en pedagogisch medewerker overleggen over het tijdstip waarop begonnen wordt met de zindelijkheidstraining. Oudere kinderen gaan zelfstandig naar het toilet in de verschoonruimte.

(Voor)Lezen

Samen in een boek kijken, plaatjes aanwijzen en benoemen, versjes leren, verhalen vertellen en er naar luisteren. In iedere groep staat een kast of kist met boeken. Kinderen kunnen daar zelf een boek uit pakken en gaan lezen, kijken en voelen. Een paar keer per dag maken de pedagogisch medewerkers tijd om met de baby's en kinderen te lezen. Lezen is ook belangrijk voor de sociaal emotionele ontwikkeling van het kind. Lezen bevordert de woordenschat. Samen lezen zorgt voor herkenning en gezelligheid. Lezen is een rijke en plezierige activiteit voor kinderen, maar ook voor ouders en pedagogisch medewerkers!

Eten en drinken

Voeding in het algemeen

Heyendael zorgt voor verantwoorde voeding gedurende de dag. Daarbij hanteren wij een beleid waarbij toegevoegde suikers en vetten in voeding zoveel mogelijk vermeden worden. In het protocol over voeding hebben wij opgenomen welke voedingsmiddelen dagelijks zijn toegestaan en welke voedingsmiddelen bij uitzondering, zoals iets extra 's tijdens de vakanties. Uiteraard houden wij ook rekening met allergieën bij kinderen. In overleg met de ouders bekijken de pedagogisch medewerkers of dat ouders de betreffende producten zelf mee brengen of dat het door Heyendael wordt ingekocht, vaak is dit afhankelijk van de mate van allergie.

Tafelmomenten

Tijdens de momenten aan tafel wordt er zoveel mogelijk een sfeer van rust en saamhorigheid gecreëerd. De pedagogisch medewerker praat met de kinderen. Alle kinderen krijgen de ruimte om iets te vertellen en op elkaar te reageren. Daarbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker een actieve luisterhouding aanneemt.

- de pedagogisch medewerker zorgt voor duidelijke regels over wat wel en niet mag. Dit is nodig om het samenzijn voor alle kinderen in de groep plezierig te laten verlopen;
- de pedagogisch medewerker zorgt voor structuur tijdens het eten en drinken;
- de pedagogisch medewerker laat door voorbeeldgedrag en in gesprekken zien wat de waarden en normen zijn, waarbij we op een positieve manier benoemen wat we kinderen willen leren. Bijv. zelf kiezen wat je wil eten uit het gezonde aanbod, gezelligheid, een rustmoment, gezond eten, genieten van samen eten, helpen bij het klaarmaken en tafeldekken, het opruimen en inruimen van de afwasmachine etc.

De peuters mogen hun eigen boterham smeren en kunnen zelf kiezen wat ze op hun boterham willen.

Groentehap

Sommige ouders vinden het prettig dat de kinderen op het dagverblijf de groentehap krijgen. Hier werken we graag aan mee tot de leeftijd van 1 jaar.

De groentehap geven we voor 16.30 uur omdat dan de tijd van ophalen aanbreekt en het te onrustig wordt voor de kinderen om te eten.

Apetito

Voor kinderen boven de 1 jaar biedt Kinderopvang Heyendaal samen met Apetito warme maaltijden aan. Dit zijn gevarieerde, voedzame en vegetarische maaltijden. De kinderen eten aan het einde van de middag samen in ons restaurant onder begeleiding van pedagogisch medewerkers. Aanvraag voor de maaltijden loopt via klantencontact.

Slapen

Ieder kind heeft een eigen bed om tot rust te komen. Het ritme van de baby's is natuurlijk anders dan dat van de peuters. De baby's geven zelf aan wanneer ze willen slapen. Ze krijgen een slaapzak aan en na een dikke knuffel vertrekken ze naar dromenland.

Het ritme van de peuters ligt wat vaster. Zij gaan over het algemeen alleen tussen de middag naar bed. Ze worden gestimuleerd om zich zelf uit te kleden en hun pyjama en sloffen aan te doen. Dit valt soms niet mee dus worden ze - waar nodig - door de pedagogisch medewerker geholpen.

Buiten slapen

In Scandinavische landen is buiten slapen heel gewoon. De frisse buitenlucht zorgt voor meer weerstand door een grotere opname van vitamine D. Uit medisch oogpunt is buiten slapen absoluut verantwoord. Kinderen die vaak verkouden zijn of last hebben van luchtweginfecties en allergieën zijn hierbij gebaat. Kou is niet erg; daar worden de kinderen op gekleed: een dikke slaapzak en/of deken, naarmate de temperatuur lager is en wanten en een muts bij vorst. Door het geluid van de natuur kunnen kinderen zich beter ontspannen. Het buitenbed dat wordt gebruikt in kinderdagverblijven voldoet aan de wettelijke gestelde Europese normen voor meubilair. Door de bijzondere constructie van het bed zijn regen en wind geen spelbreker bij het buiten slapen. Het beddengoed en matras worden 's nachts binnen bewaard, zodat het aangenaam warm is en niet vochtig wordt. Daarnaast is het bed voorzien van een hor die insecten en andere dieren bij de kinderen vandaan houdt. Door de solide en wendbare wielen is het bed goed en eenvoudig verplaatsbaar. Dit geeft ons de mogelijkheid het bed binnen ons zichtveld te plaatsen. Eén blik door het raam en we zien hoe het met het slapende kind is. Buiten slapen bieden we aan bij de groepen beneden. Ouders moeten toestemming geven om hun kind buiten te laten slapen.

Dagritme op de KDO

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van het dagritme van de kinderdagopvang. Het ritme is opgesteld als basis voor de pedagogisch medewerkers. Hier wordt flexibel mee omgegaan, bijvoorbeeld bij uitstapjes of als het spel van de kinderen hierom vraagt.

Dagritme 0-1 jarigen

Baby's drinken en slapen als ze er behoefte aan hebben of wanneer ouders dit aangeven. We proberen op de babygroep het dagritme van thuis te volgen. De kleinste dreumesen krijgen vers gepureerd fruit.

Dagritme 1 - 2 jarigen

Ochtend	
Tijd	Activiteit
07.30	binnenkomst en activiteit
09.30	Tijd voor een fruithap
10.00	Verschonen Gezamenlijke activiteit
10.30	De kleinste dreumesen gaan slapen, de ouderen dreumesen blijven lekker spelen op de groep of in de centrale hal.
11.00	Buiten spelen in onze tuin.
11.30	We gaan aan tafel en brood/groenten eten
12.00	Verschonen en omkleden en naar bed (oudste dreumesen)
13.15	Activiteit
14.00	Verschonen en omkleden en naar bed (jongste dreumesen)
14.30	Activiteit
15.00	Uit bed Eet en drinkmoment
15.30	Activiteit Buiten spelen
17.00-18.00	Vrij spelen, groep opruimen Kinderen worden opgehaald

Iedere dag is er een moment waar de kinderen naar buiten gaan. Bij voorkeur 2 momenten op een dag.

Dagritme 2- 4 jarigen

Ochtend	
Tijd	Activiteit
07.30	Binnenkomst, activiteit
09.30	Fruit eten en drinken
10.00	Verschoning, toiletbezoek/zindelijkheidstraining
10.30	Thema activiteit, samen opruimen
11.00	Buiten spelen
12.00	Lunch, brood en groenten eten
12.30	Verschoning, toiletbezoek/zindelijkheidstraining
13.00	Naar bed of rustmoment op de groep

Middag	
Tijd	Activiteit
14.00	Activiteit voor niet slapende kinderen
15.00	Verschoning, toiletbezoek/zindelijkheidstraining Eet- en drinkmoment
15.30	Activiteit Buiten spelen
17.00- 18.00	Vrij spelen, groep opruimen Kinderen worden opgehaald

Iedere dag is er een moment waar de kinderen naar buiten gaan. Bij voorkeur 2 momenten op een dag.

Ontwikkelingsgerichte en themagerichte activiteiten

'Startblokken' van Basisontwikkeling is een methode om de ontwikkeling van het jonge kind optimaal te stimuleren, het is één van de Voor- en Vroegschoolse Educatieve programma's. In het door de pedagogisch medewerker begeleide en gestuurde spel liggen namelijk volop mogelijkheden om taal en denken uit te lokken en te stimuleren. En betekenisvolle spelactiviteiten lokken interesse, enthousiasme en actieve betrokkenheid van kinderen uit.

Zes keer per jaar wordt een thema voor een periode van vier tot zes weken ingepland volgens de methode 'Startblokken'. Het thema is dan door het hele gebouw te zien, te voelen én te ruiken! Vooraf wordt een plan gemaakt. Het thema en de daarbij behorende activiteiten komen in een activiteitenbrief te staan, zodat ouders samen met hun kinderen op dit thema kunnen inspelen. Ouders krijgen de gelegenheid om actief deel te nemen aan het thema; ideeën kunnen worden aangedragen bij pedagogisch medewerkers.

Thema keuze

Het thema hangt af van de betekenis, die het thema heeft of kan krijgen voor het kind. Voor de 0-2 jarigen wordt een ander thema gekozen, dan voor de 2-4 jarigen. Voor jongere kinderen kan de keuze het best 'alledaags en dicht bij huis' worden gehouden. Onderwerpen als 'Wij gaan naar de kapper', 'Wij gaan op vakantie', zijn voor alle kinderen heel herkenbaar en inspirerend. Maar ze zijn ook enthousiast over onderwerpen die een beroep op de verbeelding doen zoals: 'ridders en kastelen'. De natuur biedt ook interessante thema's als 'Wij gaan in de sneeuw spelen' Er zijn thema's, die meer mogelijkheden bieden voor rollenspel en er zijn thema's waar de taalontwikkeling een grotere plek krijgt. Tijdens de themaweken worden verschillende soorten activiteiten aangeboden, die vaak tegelijkertijd de ontwikkeling op het gebied van denken bevorderen. Andere activiteiten zijn: kringactiviteiten, uitstapjes, knutselactiviteiten en spelactiviteiten.

Ook doen we 2x per jaar mee aan de locatie brede thema's, dit wordt door een projectteam georganiseerd voor alle locaties van 'de eerste stap'.

Bij de visie van Startblokken staat spel centraal. Dit betekent dat producten in de vorm van "werkjes" ondergeschikt zijn aan het spel, het proces. Wanneer er knutselwerkjes gemaakt worden gedurende een thema dan geven we ze bewust mee tijdens de weken dat we met het thema werken. Kinderen kunnen zo thuis laten zien wat ze hebben gemaakt en worden op die manier uitgedaagd om ook thuis over het thema te vertellen. Ouders worden op deze manier ook betrokken bij het thema.

Beroepskrachten

Personele bezetting op de groep

Het vaste team van KDO Heyendael bestaat uit een vast team van pedagogisch medewerkers. Via het ouderportaal wordt u op de hoogte gehouden van eventuele wisselingen van medewerkers.

Invalkracht

Uiteraard hebben de pedagogisch medewerkers ook vakantie of kunnen zij afwezig zijn door ziekte. Dan maken wij gebruik van onze invalkrachten. Op Heyendael hebben we een vaste groep met invalkrachten die bekend zijn op onze locatie. Ook zijn ze bekend met de algemene werkwijze van 'de eerste stap'.

Pausetijden en afwijken van het Beroepskracht-KindRatio (BKR)

Kinderopvang Heyendael hanteert bij het roosteren van pedagogisch medewerkers de drie-uursregeling. De drie-uursregeling houdt in dat bij hele dagopvang op bepaalde tijdstippen minder pedagogisch medewerkers ingezet mogen worden. Op een hele dag mag er maximaal 3 uur minder personeel ingezet worden. De helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moet sowieso aanwezig zijn. Buiten de hieronder genoemde tijden wijken wij niet af van het BKR. De afwijkende inzet kan op de dagen van de week verschillen, zij het dat de afwijkende inzet niet per week verschilt.

Bij Heyendael blijven de kinderen voorop staan en niet de regels. Als het ritme van de kinderen daarom vraagt zullen we wellicht iets eerder of later pauzeren. We vertrouwen erop dat we dat u daar begrip voor hebt en dat we het kunnen uitleggen aan de GGD.

Afwijking babygroepen		
Babygroep Uilenboom en Nachtegaal op maandag, dinsdag en donderdag		
Afwijking tussen:	08:15 – 08:30 uur	15 min
	08:45 – 09:00 uur	15 min
	12:30 - 14:30 uur	2 uur
	17:00 – 17:15 uur	15 min
	17:30 - 17:45 uur	15 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 – 08:15 uur	
	08:30 – 08:45 uur	
	09:00 - 12:30 uur	
	14:30 – 17:00 uur	
	17:15 – 17:30 uur	
	17:45 - 18:00 uur	
Babygroep Uilenboom en Nachtegaal op woensdag en vrijdag Koppelgroepen voegen samen op woensdag en vrijdag		
Afwijking tussen:	08:15 - 09:00 uur	45 min
	13.00 -14:30 uur	1,5 uur
	17:00 - 17:45 uur	45 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 - 08:15 uur	
	09:00 – 13:00 uur	
	14:30 - 17:00 uur	
	17:45 - 18:00 uur	

Afwijking dreumesgroepen		
Dreumesgroep Berenbos op maandag, dinsdag en donderdag Dreumesgroep Vuurvlinder op maandag en donderdag		
Afwijking tussen:	08:15 – 08:30 uur	15 min
	08:45 – 09:00 uur	15 min
	12:30 – 14:30 uur	2 uur
	17:00 – 17:15 uur	15 min
	17:30 – 17:45 uur	15 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 – 08:15 uur	
	08:30 – 08:45 uur	
	09:00 – 12:30 uur	
	14:30 – 17:00 uur	
	17:15 – 17:30 uur	
	17:45 – 18:00 uur	
Dreumesgroep Berenbos op woensdag en vrijdag Dreumesgroep Vuurvlinder op dinsdag, woensdag en vrijdag Koppelgroepen voegen samen op woensdag en vrijdag		
Afwijking tussen:	08:15 – 09:00 uur	45 min
	13:00 – 14:30 uur	1,5 uur
	17:00 – 17:45 uur	45 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 – 08:15 uur	
	09:00 – 13:00 uur	
	14:30 – 17:00 uur	
	17:45 – 18:00 uur	

Afwijking flexgroep Boomhut		
Flexgroep Boomhut Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag		
Afwijking tussen:	08:15 – 09:00 uur	45 min
	13:00 – 14:30 uur	1,5 uur
	17:00 – 17:45 uur	45 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 – 08:15 uur	
	09:00 – 13:00 uur	
	14:30 – 17:00 uur	
	17:45 – 18:00 uur	

Afwijking peutergroepen		
Peutergroepen Dolfijn, Kikkersprong, Walvisbaai en Zwaluwnest Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag Koppelgroepen voegen samen op woensdag en vrijdag, afwijking blijft gelijk.		
Afwijking tussen:	08:15 – 09:00 uur	45 min
	13:00 – 14:30 uur	1,5 uur
	17:00 – 17:45 uur	45 min
Er wordt niet afgeweken tussen:	07:30 – 08:15 uur	
	09:00 – 13:00 uur	
	14:30 – 17:00 uur	
	17:45 – 18:00 uur	

Achterwachting

Als er één medewerker aanwezig is met kinderen, passend binnen de Beroepskracht-kind-ratio (BKR) en er geen andere volwassene op een locatie is, moet de achterwachting worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwachting beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De (actieve) achterwachting is telefonisch bereikbaar tijdens de

opvangtijden en zorgt ervoor dat een andere volwassene naar de locatie gaat waar de calamiteit is. De aanwezige medewerker die is ingezet binnen de BKR is altijd in het bezit van BHV en/of kinder- EHBO. Deze BHV-er moet indien noodzakelijk telefonisch beroep kunnen doen op:

- De coördinator van de invalpool is om 7.30 uur telefonisch bereikbaar
- Tijdens kantoor tijden (9.00-17.00) is het Centraal Kantoor achterwacht
- De (assistent) managers zijn telefonisch bereikbaar
- De hoofd BHV-er is buiten kantoor tijden telefonisch bereikbaar en altijd oproepbaar

Bij afwijken van de BKR en met één pedagogisch medewerker op de locatie is er altijd een tweede volwassene binnen het kindercentrum aanwezig.

Op locatie KDO Heyendael zijn er altijd 2 of meer medewerkers aanwezig, passend binnen de BKR of in afwijking van de BKR. Bovenstaande achterwachtregeling waar slechts 1 beroepskracht op locatie aanwezig is, is niet van toepassing op deze locatie. Mocht dit wel voorkomen dan mogen wij gebruik maken van de BHV-ers op de campus. Bij calamiteiten kunnen wij bellen met het volgende noodnummer: (024) 36 5555.

Achterwacht bij verlengde opvang

Tussen 7.00-7.30 en 18.00-18.30/19.00 u is een collega achterwacht. Medewerkers zijn hiervan op de hoogte en kunnen dit zien in het rooster.

Ondersteuning door andere volwassenen

De pedagogisch medewerkers worden ondersteund door een team van collega's, dat niet altijd direct zichtbaar is, maar zeker wel ondersteuning biedt daar waar nodig is.

In de groeps- en teamoverleggen wordt de dagelijkse praktijk besproken. In de groepsoverleggen wordt o.a. het welbevinden van kinderen en de samenwerking besproken. Daar waar meer ondersteuning nodig is en dat kan voor de pedagogisch medewerker of voor kind en ouders nodig zijn, kan de manager de opleidingsfunctionaris en de zorgcoördinator inzetten. De opleidingsfunctionaris verzorgt trainingen. De trainingen sluiten aan op de werkwijze van de kinderopvang en op de behoeften van de pedagogisch medewerkers. De zorgcoördinator van de eerste stap kijkt mee, zodra er meer ondersteuningsbehoefte voor het kind en/of de gezinssituatie nodig is, dan geboden kan worden op de groepen.

De assistent managers zorgen voor de kindplanningen en personeelsplanning. Daarnaast bieden zij pedagogisch medewerkers ondersteuning en zijn een vraagbaak voor praktische vragen en wensen van ouders.

De medewerker opleiden biedt ondersteuning aan stagiaires en indirect ook aan de pedagogisch medewerkers van de groepen. De stagiaires draaien boventallig mee op de groepen en voeren opdrachten uit voor hun opleiding. Ze doen alles wat beroepskrachten ook doen met uitzondering van: invullen Kijk, zelfstandig voeren van oudergesprekken en zijn niet verantwoordelijk voor de groep.

Een aantal pedagogisch medewerkers (12) zijn opgeleid tot BHV-ers (bedrijfshulpverleners). Jaarlijks is er een theoretische bijeenkomst en een praktische training. Op deze wijze zijn de BHV-ers goed op de hoogte hoe te handelen bij calamiteiten. Alle andere vaste pedagogisch medewerkers hebben een certificaat Kinder EHBO. Ook de BHV-ers zijn opgeleid in kinder EHBO.

Verdeeld over de week werken er 2 MOG-ers (medewerker ondersteuning groepen) op locatie. Zij zorgen voor de fruit -en broodkarren, bereiden van de warme maaltijden, doen de was en bestellen de boodschappen.

Vier ochtenden in de week is er een huishoudelijke medewerker op de locatie aanwezig is. Zij zorgt voor de dagelijkse hygiëne van de toiletten en andere ruimten.

Ondersteuning bij de ontwikkeling van (zorg)kinderen

Kinderopvang heeft een belangrijke rol bij begeleiding van kinderen. Binnen de opvang hebben we een goed zicht op het welbevinden van kinderen. Bij het overgrote deel van de kinderen verloopt de ontwikkeling vloeïend en als vanzelf. Bij een klein deel van de kinderen zijn er kortere of langere tijd zorgen. Kinderen kunnen dit op allerlei, vaak subtiele, manieren laten zien: in hun gedrag of uiterlijk, in de omgang met andere kinderen, volwassenen of hun ouders.

Pedagogisch medewerkers kunnen ouders adviseren en ondersteunen, de (zorg)kinderen goed in beeld houden en op tijd aan de bel trekken. Wij zijn deskundige medeopvoeders en leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het welzijn van deze kinderen.

In dit proces is de mentor de spil in de communicatie naar ouders, naar collega's en naar externe zorgverleners.

Binnen kinderopvang 'de eerste stap' is het duidelijk met wie pedagogisch medewerkers hun twijfels en zorgen kunnen bespreken: met de manager of met de zorgcoördinator. Ze zijn op de hoogte van de zorgstructuur. Ze weten wie er, indien nodig, vervolgstappen zet en wie contact met de ketenpartners (instellingen of organisaties binnen het zorgnetwerk voor kinderen) opneemt. Er wordt een begeleidingsplan ingevuld, zodat de aanpak en de evt. vervolgstappen voor alle betrokkenen inzichtelijk worden.

Bij al deze stappen worden ouders uiteraard betrokken.

Zorgcoördinator

Binnen 'de eerste stap' coördineert de zorgcoördinator de zorg binnen de opvang. Daarnaast geeft de zorgcoördinator advies aan managers en pedagogisch medewerkers met betrekking tot ontwikkeling van kinderen, legt contact met externe instellingen en wisselt informatie uit.

Ketenpartners Nijmegen

Heyendael heeft een nauwe samenwerking met de ketenpartners. Ouders worden expliciet om toestemminggevraagd wanneer we in overleg willen met andere betrokkenen zoals onderwijs.

Er is sinds juni 2021 een samenwerking met Buurtteams Jeugd en Gezin – voor Heyendael buurtteam Centrum & Oost. Wij kunnen bellen of mailen wanneer er een zorgvraag is. Twee vaste medewerkers van het buurtteam ondersteunen oa Kinderopvang Heyendael, maar ook andere kinderopvanglocaties, scholen en gezinnen.

Voor de doorgaande lijn 0-4 jaar ontvangen scholen in Nijmegen als het kind 4 jaar is van ouders het overdracht boekje 'Kinderen in beeld'. Deze wordt ingevuld door de pedagogisch medewerker (mentor) en door de ouders. Als een kind met meer zorgbehoefte naar de basisschool gaat, zal school mondeling geïnformeerd worden, zodat het kind een goede start kan maken binnen het onderwijs. Belangrijk is, om alle partijen rondom het kind te betrekken bij de zorg. Daardoor ontstaat er een compleet beeld en kan er een eenduidige aanpak gerealiseerd worden.

Kindvolgsysteem Kijk!

Een belangrijke taak van de pedagogisch medewerker is om het kind te stimuleren in de ontwikkeling. Om na te gaan of dat doel wordt bereikt én om te bepalen wat het kind nodig heeft om verder te komen heeft de pedagogisch medewerker zicht nodig op de totale ontwikkeling van het kind. Voor de kinderen van de Kinderdagopvang gebruiken we het digitaal registratiesysteem KIJK! Door middel van observaties tijdens speel- werkmomenten registreert de pedagogisch medewerker of een kind zich veilig voelt, de mate van betrokkenheid en ontwikkeling van het kind van 0-4 jaar.

KIJK! is een hulpmiddel bij het voeren van gesprekken over de ontwikkeling van een kind (met ouders, met collega's, met externen) en als uitgangspunt om eventueel indien nodig verdere stappen te zetten.

Deskundige medewerkers

Beroepskwalificaties

Alle medewerkers van 'de eerste stap', vast dan wel inval, beschikken over een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie conform de CAO kinderopvang. Ook hebben alle medewerkers, stagiaires en vrijwilligers die bij 'de eerste stap' werken een VOG (verklaring omtrent gedrag) .

Om de medewerkers mogelijkheden te bieden om zichzelf verder te ontwikkelen bieden wij diverse trainingen aan. Jaarlijks stellen we een opleidingsplan samen waarin alle verplichte en vrijwillige trainingen zijn opgenomen.

Vroegsignalering

Wij hebben als kinderopvangorganisatie een grote verantwoordelijkheid op het gebied van signaleren van zorgen om het kind en/of de opvoedingssituatie. Van beroepskrachten wordt verwacht dat zij signalen herkennen en daar een adequaat gevolg aan kunnen geven. In de groepsoverleggen worden deze signalen gedeeld met de manager en de eerste te nemen stappen afgesproken, o.a. het inschakelen van de zorgcoördinator. Middels een training vroegsignalering worden medewerkers getraind in het observeren en signaleren van zorg bij kinderen, het invullen van een plan van aanpak en het voeren van oudergesprekken. Daarnaast wordt de meldcode kindermishandeling behandeld, hierbij komt aan de orde; hoe te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie of binnen de opvang en bij grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Babytraining

De cursus Babyspecialist in de kinderopvang zorgt ervoor dat je in je werk als pedagogisch medewerker op een professionele manier met baby's kunt werken. Vanaf 1 januari 2025 zijn alle pedagogisch medewerkers die met baby's willen werken verplicht om een bijscholing te volgen op dit vlak. Op Heyendael hebben de pedagogisch medewerkers van de baby en dreumesgroepen deze cursus gevolgd.

Reggio Emilia

De medewerkers die al langer bij Heyendael werken zijn opgeleid met Reggio Emilia, de pedagogische benadering van het jonge kind. Loris Malaguzzi (1920 – 1994) was filosoof en is de grondlegger van deze werkwijze. Ze gaan uit van de talenten en mogelijkheden van het kind dat van nature nieuwsgierig is en spelenderwijs leert. Daarom is het belangrijk dat ze de ruimte krijgen om zelf te ontdekken en hun eigen weg te gaan. De opvoeder volgt en speelt in op wat het kind laat zien en wat hem bezig houdt. Hiervoor moet de opvoeder goed kijken en luisteren naar de kinderen.

Startblokken

'De eerste stap' gebruikt de methode Startblokken om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. We hebben gecertificeerde trainers in dienst om interne trainingen te geven. Alle pedagogisch medewerkers van de peutergroepen zijn in 2020/2021 opgeleid in Startblokken. Bij Startblokken, VVE programma (voor- en vroegschoolse educatie), draait het allemaal om spel. Kinderen spelen graag. Ze hebben interesse in de dingen die om hen heen gebeuren en in wat grote mensen doen in de 'echte' wereld. Hierbij spelen de pedagogisch medewerkers een belangrijke rol. Zij hebben geleerd hoe zij het spel van de peuters zo kunnen begeleiden dat het ontwikkelingswaarde krijgt. Reggio Emilia en Startblokken hebben meerdere overeenkomsten. Zo wordt bij Reggio Emilia als "derde pedagoog" de omgeving genoemd. Volgens de visie functioneren kinderen beter in kleine ruimtes met een specifieke functie. Door het inrichten van speelhoeken, die vaak ingericht zijn naar een bepaald thema, dagen wij de kinderen uit om te onderzoeken en te experimenteren. Deze visie van Reggio Emilia komt ook terug in Startblokken.

Ouders ontvangen bij de start van een nieuw thema een activiteitenbrief op het ouderportaal. Meer informatie over Startblokken vindt u op

<http://www.startblokken.info/index.php/startblokken>.

Gordon training

In de Gordon training leren de pedagogisch medewerkers de Gordon-methode toe te passen en op een effectieve manier te communiceren met kinderen.

De Gordonmethode gaat uit van gelijkwaardigheid in relaties, zodat iedereen zichzelf kan zijn en zijn verantwoordelijkheid neemt, rekening houdend met de ander. Het systeem benadrukt de effectieve communicatie en oplossingsgerichte conflicthantering. Het 'win-win-principe' staat centraal. Het succes van Thomas Gordon volgt vooral uit zijn vermogen om de opvoedtheorie op een concrete, praktische manier te vertalen.

Uitgangspunten:

- goed luisteren naar het kind dat je hem/haar ook echt begrijpt;
- praten op een manier die een kind kan begrijpen;
- conflicten oplossen op een manier dat niemand verliest;
- zodanig afspraken maken dat iedereen zich eraan houdt;
- constructief omgaan met verschillen in waarden;

Resultaten:

- kinderen krijgen meer zelfvertrouwen
- kinderen hebben meer begrip voor elkaar
- er heerst een betere sfeer

- er zijn minder conflicten
- als er conflicten zijn, dan kunnen ze die beter oplossen
- kinderen krijgen meer verantwoordelijkheidsgevoel
- kinderen hebben positievere gevoelens

VIB

Bij VIB (Video Interactie Begeleiding) wordt de omgang tussen pedagogisch medewerker en kinderen gefilmd. Deze beelden worden geëvalueerd met een trainer. Hierdoor krijgen pedagogisch medewerkers een beter inzicht in hun interactievaardigheden en eigen handelen.

Pedagogisch beleidsmedewerkers

Vanaf 1 januari 2019 is er de wettelijk verplichte inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker.

Pedagogisch beleidsmedewerkers dragen bij aan de kwaliteit van de opvang en hebben twee belangrijke taken. Ze houden zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coachen ze pedagogisch medewerkers bij hun werkzaamheden. Het onderdeel gericht op het pedagogisch beleid is 50 uur op jaarbasis per kindercentrum en voor het onderdeel coaching is dit 10 uur per fte pedagogisch medewerker (inclusief flexibele krachten), eveneens op jaarbasis.

Hieronder staat hoe deze twee taken binnen 'de eerste stap' zijn ingevuld:

Ontwikkeling en invoering pedagogisch beleid

Alle kindercentra van 'de eerste stap' worden aangestuurd door een manager. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en implementatie van het pedagogisch beleid in de dagelijkse praktijk en sturen de pedagogisch medewerkers hierin aan zodat iedere medewerker werkt volgens de pedagogische visie van 'de eerste stap'. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het actueel houden van het pedagogisch plan dat er voor iedere locatie is. De verplichte 50 uur voor het pedagogisch beleid is evenredig verdeeld over de kindercentra.

Coaching

Coaching is gericht op het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Dit vindt op diverse manieren plaats: er is begeleiding via team- en groepsoverleggen en er zijn verplichte en vrijwillige trainingen. Daar komen vragen van pedagogisch medewerkers aan de orde, bijvoorbeeld hoe met bepaalde situaties rond kinderen om te gaan. Er zijn interactieve trainingen waar bijvoorbeeld oudergesprekken geoefend worden.

De pedagogische coaches, die sinds 1 maart 2020 zijn aangesteld, observeren en coachen pedagogisch medewerker(s) met betrekking tot dagelijkse werkzaamheden op de groepen aan de hand van een leerdoel dat in de trainingen door de pedagogisch medewerker is opgesteld. De coaching is erop gericht het leerdoel in de dagelijkse praktijk te behalen.

De pedagogisch coaches tellen niet mee voor de beroepskracht-kind-ratio. Coaching door de pedagogische coaches vindt plaats als zij op de groep boventallig aanwezig zijn. Zij coachen vanuit een observerende rol. Dit geldt ook wanneer de coaching buiten de groep plaatsvindt.

Het gemiddelde van 10 uur per fte per jaar, wordt zodanig verdeeld dat alle pedagogisch medewerkers per jaar evenredig gecoacht worden. Het aantal uren coaching is niet gekoppeld aan de omvang van het dienstverband. De eerste stap heeft een coachplan waarin onder andere de uren per locatie en medewerker verder zijn uitgewerkt en omschreven. Voor ouders ligt het coachingsbeleid ter inzage op kantoor.

Werkbegeleider

Ieder jaar worden er op de locatie stagiaires begeleidt door onze pedagogisch medewerkers. Dit onder begeleiding van de medewerker opleiden van 'de eerste stap'.

Stage

De eerste stap is een erkend leerbedrijf en biedt leerlingen en/of stagiaires de gelegenheid om met de praktijk van de kinderopvang kennis te maken en leerdoelen te behalen. De visie op leren is dat studenten ook uitgedaagd moeten worden om te leren. Dit is alleen mogelijk als zij ook taken zelfstandig mogen uitvoeren, dit hangt wel samen met de opleiding die zij volgen. De pedagogisch medewerkers begeleiden de stagiaire tijdens het werk in de groep. Afhankelijk van de fase van zijn/haar leerproces worden er leersituaties gecreëerd . Naarmate het einde van de opleiding nadert, zullen de leersituaties meer zelfstandigheid van de stagiair(e) vereisen. Op het einde van de stagperiode zal de stagiair(e) onder toezicht, zelfstandig een groep moeten kunnen draaien. Om dit te bereiken wordt een derdejaars leerling incidenteel ingezet naast een pedagogisch medewerker.

BHV

Er zijn dagelijks voldoende bedrijfshulpverleners aanwezig zijn op de locatie. Deze bedrijfshulpverleners zijn gediplomeerd en in het bezit van KinderEHBO. Ze volgen de noodzakelijke herhalingscursussen. Op Heyendaal zijn er ook medewerkers die geen BHV-er zijn maar wel KinderEHBO gediplomeerd zijn.

Bijlage 1 Omgaan met seksualiteit

Visie

Kinderen zijn van nature met seksualiteit bezig en komen hier, ook via de buitenwereld, mee in aanraking. Binnen ons pedagogisch klimaat vinden wij het van belang oog te hebben voor *alle* ontwikkelingsgebieden van kinderen, dus ook de lichamelijke en seksuele ontwikkeling. Wij bieden, uiteraard binnen grenzen, ruimte aan kinderen om in hun eigen tempo hun eigen seksualiteit te ontdekken.

Al bij de geboorte begint de seksuele ontwikkeling van het kind. Het gaat dan nog niet over seksualiteit, maar over knuffelen en nabijheid. Later komen daar de nieuwsgierigheid naar het eigen lichaam en dat van de ander bij, maar ook vriendschap en liefde. De seksuele ontwikkeling van kinderen verloopt globaal gezien in vier fases, van 0-4 jaar, 4-6 jaar, 6-9 jaar en van 10-12 jaar. (Bron: gezondekinderopvang.nl)

Ontwikkelingsdoelen

Onze pedagogisch medewerkers dragen in elke fase bij aan een gezonde en veilige seksuele ontwikkeling van kinderen, waarbij wordt uitgegaan van vier algemene ontwikkelingsdoelen.

1. Emotionele veiligheid bieden

Onze pedagogisch medewerkers bieden kinderen een veilige omgeving voor een goede seksuele ontwikkeling. Zij spelen hier op in door kinderen positieve aandacht te geven en ze, afhankelijk van de leeftijd, op schoot te nemen, een aai over de bol te geven, vragen over seksualiteit op hun eigen niveau te beantwoorden en afspraken met kinderen te maken over wat wel en wat niet gebruikelijk is. Daarnaast bieden ze kinderen een alternatief bij ongepast gedrag.

2. De ontwikkeling van sociale competenties stimuleren

Kinderen worden geleerd om te gaan met zichzelf en met elkaar, waarbij ze wordt verteld dat er altijd sprake moet zijn van wederzijdse toestemming, dat alles wat ze doen vrijwillig moet zijn en op basis van gelijkwaardigheid. Onze pedagogisch medewerkers beoordelen of bepaald gedrag past bij de leeftijd van het kind.

3. De ontwikkeling van de persoonlijke competentie stimuleren

Onze pedagogisch medewerkers bieden ruimte voor de persoonlijke ontwikkeling van kinderen met betrekking tot het eigen lichaam en de daarbij behorende gevoelens. Jonge kinderen verkennen hun grenzen door bijv. borsten en billen van pedagogisch medewerkers aan te raken. Oudere kinderen vinden het interessant om vieze woorden te zeggen en nog later om schutting taal te gebruiken. Pedagogisch medewerkers benoemen waarom dat ze dit niet fijn vinden en geven aan hoe kinderen over seksualiteit kunnen praten.

4. Waarden en normen overdragen

Onze pedagogisch medewerkers dragen een positief beeld uit over seksualiteit, onder andere door het benoemen van de meest gangbare woorden van de geslachtsdelen. Ook leggen ze uit waarom het gebruik van schuttingtaal niet gepast is. Hiermee geven pedagogisch medewerkers te kennen dat praten over seksualiteit heel normaal is, als je dit maar met respect doet.

Hoe geven wij uitvoering aan deze visie?

Omgaan met kinderen en seksualiteit. Wat doe je?

- Vragen waar kinderen mee komen gaan we niet uit de weg. Juist in een vertrouwde, veilige omgeving zoals de kinderopvang, zullen zij vragen stellen of willen vertellen wat hen bezighoudt.
- Voorbeelden hoe er met en door kinderen gecommuniceerd kan worden in relatie tot seksueel gedrag:
- Kinderen worden de meest gangbare woorden voor de geslachtsdelen geleerd. Anders kunnen ze niet – indien nodig – onder woorden brengen wat ze hebben meegemaakt.

- Kinderen worden geleerd dat er maar een paar mensen zijn die hen bloot mogen aanraken. En dat ze het moeten vertellen als iemand anders dat doet.
- Kinderen worden geleerd nee te zeggen en weg te gaan als iemand hen aanraakt op een manier die ze niet prettig vinden.
- Kinderen worden geholpen te onderscheiden wie ze wel en niet kunnen vertrouwen. Er wordt hierover met kinderen gepraat en er wordt geluisterd naar hun input.

Met kinderen worden de verschillen besproken tussen leuke en niet-leuke geheimen. Ze worden aangemoedigd om geheimen die slecht voelen, te delen met iemand die ze vertrouwen. Kinderen weten dat de pedagogisch medewerkers zelf altijd beschikbaar zijn om te praten en te luisteren.

Pedagogisch medewerkers geven zelf het goede voorbeeld: ze stellen eigen grenzen, respecteren die van anderen (ook die van kinderen) en reageren als iemand een grens overschrijdt.

Medewerkers maken gebruik van voor kinderen ontwikkelde boekjes of spelletjes om onderwerpen rond seksualiteit bespreekbaar te maken.

Omgaan met seksuele omgeving. Wat zie je?

- We willen kinderen een positief beeld over seksualiteit laten ontwikkelen we doen dit door onder andere:
- Het vanzelfsprekend vinden dat kinderen spel uitvoeren waarbij seksuele ontwikkeling een rol speelt, kinderen worden daarbij begeleid.
- Stimuleren dat kinderen met vragen/problemen de hulp van volwassene inroepen.
- Kinderen leren zichzelf en anderen te respecteren met oog voor de eigen grenzen en die van anderen.
- De omgeving is zo ingericht dat er een goede balans is tussen privacy en toezicht door een volwassene.
- Zorgen voor spelmateriaal zoals doktersspullen, puzzels, verkleedkleding.
- Zorgen voor boeken en prentenboeken over het menselijk lichaam op het niveau van het kind.
- Aandacht geven aan lichamelijkeheid door met kinderen te stoeien, dansen, knuffelen.
- Respect te hebben voor de verschillende tussen jongens en meisjes en dat ook uit te dragen.

Hoe in de praktijk om te gaan met seksualiteit in de kinderopvang?

Lichamelijk contact met kinderen is belangrijk. Dit is één van de belangrijkste voorwaarden voor hun emotionele veiligheid. Hier maken we onderscheid in kinderen in de KDO en de BSO leeftijd.

0-4 jaar

Er wordt ingespeeld op de seksuele ontwikkeling door kinderen positieve aandacht te geven dmv een aai over de bol of het kind op schoot te nemen. Kinderen vanaf 2 jaar kun je vertellen dat ze wel aan hun geslachtsdeel mogen zitten als ze op de wc zitten of op bed liggen, maar niet als je aan tafel zit. Rond de 2,5-3 jaar begint de vieze woorden fase. Medewerkers kunnen afspraken maken met de kinderen door de kinderen elke dag vijf minuten vieze woorden te laten zeggen.

Wanneer kinderen pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen zullen we dit niet direct afkeuren, mits het om een achteloze handeling gaat. Kleine kinderen zijn zich hier niet van bewust terwijl je kinderen vanaf 3 jaar uit kan leggen dat dit niet hoeft. Afleiden is dan een goede optie. Bij doktertje spelen, wordt afgesproken dat ze dat alleen doen als beide kinderen dat willen en als ze elkaar geen pijn doen.

4-12 jaar

Wanneer BSO kinderen de pedagogisch medewerkers aanraken op plaatsen als billen, borsten of geslachtsdelen gaan de pedagogisch medewerkers met hen in gesprek om aan te geven dat dit gedrag niet gepast is. Zij geven de kinderen, waar nodig, uitleg met betrekking tot de omgangsnormen en grenzen van seksualiteit. Zij geven echter geen seksuele voorlichting. Dit vindt 'de eerste stap' een taak van de ouders en de scholen. Wanneer er vragen zijn van kinderen proberen de pedagogisch medewerkers deze zo goed mogelijk te beantwoorden, passend bij de leeftijd en de vraag van het kind:

4-6 jarigen zijn vaak geïnteresseerd in van alles over de voortplanting, bijvoorbeeld hoe een baby in de buik komt.

6-10 jarigen gebruiken vaker seksueel getinte woorden waarvan ze de betekenis niet helemaal weten. Dit kan aanleiding zijn voor een groepsgesprek.

10-12 jarigen gebruiken de seksueel getinte woorden steeds meer als schuttingtaal. Vaak om stoer te doen of om erbij te horen. De medewerkers begeleiden het verwoorden van gevoelens en het accepteren van grenzen in de omgang met elkaar.

Vragen van kinderen worden niet beladen gemaakt maar er wordt op een eerlijke manier antwoord gegeven. Stelt een kind vaker deze vragen dan is het een taak van de pedagogisch medewerkers om dit door te spelen naar de ouders zodat zij actie kunnen ondernemen door zelf met de kinderen om de tafel te gaan zitten.

De mentor dient als vertrouwenspersoon voor kinderen. Aan de hand van de ernst van wat het kind vertelt, beslist de pedagogisch medewerker of zij dit moet delen met de ouders/verzorgers. Pedagogisch medewerkers zijn duidelijk tegen kinderen over wat ze wel of niet met de ouders/verzorgers zullen bespreken. In het geval dat het gaat om ingewikkelde vragen of mogelijk geheimen over seksualiteit stimuleren zij de kinderen om, eventueel samen met de medewerker, het zelf aan ouders te vertellen. Gaat het om eenvoudige dingen dan blijft het een gesprek tussen medewerker en kind.